

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים

ליום 30 ביוני 2021

Q2

תוכן העניינים

5	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
48	3. סקירת הסיכונים
75	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקורות ונהלים
77	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
81	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 30 ביוני 2021
85	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
95	ביאורים לדוחות הכספיים
209	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
213	5. ממשל תאגידי
214	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם
227	7. נספחים
241	מילון מונחים
243	אינדקס

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

Q2

תוכן העניינים

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	1.1. מידע צופה פני עתיד
12	1.1. מידע כספי תמציתי
14	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
14	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
16	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
20	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
26	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
36	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
43	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
47	2.6. חברות עיקריות
48	3. סקירת הסיכונים
48	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
48	3.2. סיכון אשראי
69	3.3. סיכון שוק
71	3.4. סיכון נזילות ומימון
72	3.5. סיכון תפעולי
72	3.6. סיכון צינת
73	3.7. סיכון סביבתי
73	3.8. סיכון מודל
73	3.9. סיכונים אחרים
73	3.10. חומרת גורמי הסיכון
75	3.11. השפעת הפסקת פרסום ריבית הליבור
75	4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים
75	4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
76	4.2. בקרות ונהלים

רשימת הטבלאות

12	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
17	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין
20	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
21	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
22	טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
23	טבלה 2-5: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
24	טבלה 2-6: פירוט عملות והכנסות אחרות
24	טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
25	טבלה 2-8: רווח כולל
26	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
26	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה
27	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
27	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
28	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
29	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
29	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
30	טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ
30	טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
30	טבלה 2-18: מכשירים נגזרים
31	טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
34	טבלה 2-20: חישוב יחס הלימות ההון
35	טבלה 2-21: יחס מינוף
36	טבלה 2-22: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
43	טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
50	טבלה 3-1: פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי
51	טבלה 3-2: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה
52	טבלה 3-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור
53	טבלה 3-4: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית
55	טבלה 3-5: מדדי סיכון אשראי
56	טבלה 3-6: סיכון אשראי לפי ענפי משק
59	טבלה 3-7: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
60	טבלה 3-8: חשיפות עיקריות למדינות זרות
61	טבלה 3-9: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
62	טבלה 3-10: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
62	טבלה 3-11: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
63	טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
63	טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים
64	טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
65	טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
65	טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
66	טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
66	טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
66	טבלה 3-19: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל
67	טבלה 3-20: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
68	טבלה 3-21: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
69	טבלה 3-22: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

70	טבלה 3-23: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
70	טבלה 3-24: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית
71	טבלה 3-25: רגישות לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן
71	טבלה 3-26: יחס כיסוי הנזילות
74	טבלה 3-27: חומרת גורמי הסיכון

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 15 באוגוסט 2021, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 30 ביוני 2021.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

1.2 מידע כספי תמציתי

כפי שיפורט להלן, התוצאות הכספיות של הבנק, החל מחודש מרץ 2020 מושפעות מהתפשטות נגיף הקורונה, שגרמה בין היתר, להתכווצות חדה בפעילות הכלכלית העולמית, שינויים בהערכת מצב המשק והלווים והגברת התנודתיות בשווקים. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2020	30.06.2020	30.06.2021	30.06.2020	
מדדי ביצוע עיקריים					
5.3%	1.7%	14.1%	1.4%	14.5%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
5.7%	2.5%	14.1%	1.7%	14.5%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽¹⁾⁽²⁾
5.6%	2.3%	14.1%	1.4%	14.5%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
5.7%	2.5%	14.1%	1.7%	14.5%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽¹⁾⁽³⁾
0.4%	0.1%	1.0%	0.1%	1.0%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.65%	2.73%	2.56%	2.54%	2.49%	יחס הכנסות ⁽⁴⁾ לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
0.63%	0.67%	0.58%	0.60%	0.56%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
56.9%	57.2%	54.8%	57.9%	56.0%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מפעילות נמשכת
56.7%	56.8%	54.8%	57.4%	56.0%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מנוטרל חריגים מפעילות נמשכת ⁽³⁾
1.98%	2.11%	1.83%	1.96%	1.87%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾⁽⁵⁾
140%	131%	140%	131%	140%	יחס כיסוי נזילות ⁽⁶⁾
ליום 31 בדצמבר					
	ליום				
2020	30.06.2020	30.06.2021			
11.52%	11.23%	11.61%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁷⁾		
14.60%	14.23%	14.19%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁷⁾		
6.78%	6.97%	6.50%	יחס מינוף ⁽⁷⁾		

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, הפסד מהיפרדות מישראל כרטז והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (4) סך-כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
- (5) רוח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [דוח דירקטוריון פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (6) למידע נוסף, ראה [פרק "סיכון נזילות ומימון"](#) להלן.
- (7) למידע נוסף, ראה [פרק "הון, הלימות הון ומינוף"](#) להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2020	30.06.2020	30.06.2021	30.06.2020	
מדדי איכות אשראי עיקריים					
2.00%	2.00%	1.57%	2.00%	1.57%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.52%	1.70%	1.33%	1.70%	1.33%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.09%	0.29%	(0.05%)	0.32%	(0.12%)	שיעור מחיקות חשבוניות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
0.64%	1.30%	(0.73%)	1.49%	(0.81%)	שיעור הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
2,056	325	2,773	133	1,419	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,205	474	2,773	161	1,419	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽²⁾
2,165	434	2,773	133	1,419	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,205	474	2,773	161	1,419	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽³⁾
8,797	4,358	4,741	2,166	2,508	הכנסות ריבית, נטו
1,943	1,937	(1,155)	1,128	(647)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
9,885	4,857	5,391	2,359	2,709	רווח מימוני, נטו*
4,379	2,179	2,373	988	1,025	הכנסות שאינן מריבית
3,155	1,609	1,619	746	802	מזה - עמלות
7,501	3,742	3,899	1,826	1,980	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,836	1,925	2,261	963	1,165	מזה - משכורות והוצאות גיליות
13,176	6,537	7,114	3,154	3,533	סך הכנסות
נתונים נוספים					
1.62	0.24	2.08	0.10	1.06	רווח נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של הבנק (בש"ח)
⁽⁵⁾ 53.94	⁽⁵⁾ 53.94	-	-	-	סך-הכל דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁴⁾

* רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, הפסד מהפרדות מישראל ופסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (4) על-פי מועד ההכרזה (לפרטים בדבר דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן, ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף](#)).
- (5) שולם כדיבידנד בעין במניות, חושב בהתבסס על שער מניית ישראל ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

	ליום 30 ביוני	
	2020	2021
	ליום 31 בדצמבר	
	במיליוני ש"ח	
נתונים עיקריים מהמאזן		
סך-כל הנכסים	539,602	586,344
מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים	138,711	170,439
ניירות-ערך	71,885	69,910
אשראי לציבור, נטו	301,828	323,757
סיכון אשראי בעייתי, נטו	9,754	8,448
חובות פגומים מאזניים, נטו	2,517	2,333
אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)	3,208	2,792
סך-כל ההתחייבויות	499,703	544,009
מזה - פיקדונות הציבור	435,217	483,090
פיקדונות מבנקים	6,591	10,110
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	23,490	20,944
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	39,873	42,314
נתונים נוספים		
מחיר מניה לטוף תקופה (בש"ח)	22.0	26.2

1.3 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואמידת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי. התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מאקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים ובכללם סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה. עם זאת, עדיין קיימת אי ודאות בנוגע למשך האירוע והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו, בפרט על רקע התפשטות זן ה"דלתא" בארץ ובעולם החל מסוף הרבעון השני, המביא לגידול בתחלואה (כולל תחלואת מחוסנים) והחזרת הגבלות מסוימות. למידע נוסף ראה [סעיף השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה ופרק סקירת הסיכונים](#) להלן [ודוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2021](#).

1.4 יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2020 אישרו הנהלת הבנק והדירקטוריון את התוכנית האסטרטגית ובמסגרת זו נקבעו היעדים והאסטרטגיה העסקית לשנים 2021-2023. הליך קביעת היעדים והאסטרטגיה העסקית, בוצעו תוך בחינת השלכות התפשטות נגיף הקורונה, השינויים בכלכלה הגלובלית, השינויים בסביבה העסקית בישראל, מהלכי הרגולציה וההתעצמות בסביבה התחרותית בה פועל הבנק, בכלל תחומי פעילותו. התוכנית האסטרטגית גובשה תוך התייחסות למגמות המרכזיות המשפיעות על תעשיית הבנקאות ובהן, התגברות עוצמת התחרות מצד בנקים בינוניים ושחקנים פיננסיים חוץ בנקאיים, האצת מגמת המעבר לצריכת שירותים פיננסיים בערוצים הישירים (ערוצי הדיגיטל, המוקדים הטלפוניים והמכונות לשירות עצמי), המשך הצעדים הרגולטוריים להגברת התחרות במערכת הבנקאית, המשך השקעות משמעותיות בחברות פינטק וכניסתם של שחקנים טכנולוגיים משמעותיים לפעילות מול לקוחות קמעונאיים בזירה הפיננסית. בנוסף לשינויים אלו, התוכנית האסטרטגית נבנתה תוך התייחסות גם לתרחישים עתידיים אפשריים לענף הבנקאות כפי שאלו פורסמו על-ידי ועדת באזל לענייני בנקאות בפברואר 2018. להערכת הבנק, במגזר הבנקאות הקמעונאית (לקוחות פרטיים ועסקים קטנים) קיימת סבירות גבוהה להתממשות, מדורגת על פני שנים, של תרחיש "הבנק המבוזר" בו יבזרו השירותים הפיננסיים בין בנקים ושחקנים טכנולוגיים. ייתכן כי בתרחיש זה יירקמו שיתופי פעולה בין השחקנים באמצעות מודלים שונים לפעילות.

בהקשר זה יצוין כי ביום 5 למאי 2021 השיקה אפל את הארנק הדיגיטלי שלה "Apple Pay". כניסתו של ארנק אפל לשוק הישראלי (כפי שהתרחשה במקומות אחרים בעולם) צפויה להעלות משמעותית את השימוש בעולם הארנקים הדיגיטליים וכפועל יוצא את היערכות העסקים לרכוש יכולת לקבל תשלומים בשיטה זו. ההשקה כאמור צפויה להביא להשפעה חיובית גם על השימושים בארנק ביט של הבנק, מתוך זה שכוחה של אפל בכניסה לשוק יתמוך במעבר השוק לתשלום באמצעי החדש.

להערכת הבנק, בבנקאות העסקית והמסחרית, הערך המוסף שחברות הטכנולוגיה הגדולות יכולות לספק ללקוח העסקי הינו מוגבל יחסית ומכאן שהאיום הנשקף מצד ענקיות הטכנולוגיה בפלחי לקוחות אלו עדיין רחוק. על כן, להערכת הבנק במגזר הבנקאות העסקית קיימת סבירות גבוהה להתממשות תרחיש "הבנק המשופר". בתרחיש זה, יעברו הבנקים הקיימים תהליך מקיף של מודרניזציה ודיגיטציה ויעשו שימוש בטכנולוגיות חדישות כדי לשפר את מערכותיהם, לחדש את הממשק עם הלקוחות, ליצור ערך מוסף, ולהציע שירותים מתקדמים. חלק מהמודלים העסקיים ישתנו, אך הקשר עם הלקוחות ופעילות הליבה יישמרו. הבנק מיישם את הוראות בנק ישראל לעמידה ביעדי ההון, והן נלקחו בחשבון במסגרת התכנון האסטרטגי של הבנק.

חזון הבנק - "מחויבים לצמיחה באמצעות בנקאות מתחדשת והוגנת ללקוחותינו"
כחלק מתהליך התכנון האסטרטגי, החליטה הנהלת הבנק והדירקטוריון לגבש חזון חדש אשר ינחה את פעילות הבנק.

אסטרטגיה עסקית

תוכנית הצמיחה מתבססת על שלושה צירים מרכזיים:

- 1. צמיחה בפעילות הבנקאית -** הבנק יפעל לצמיחה בהיקף פעילותו עם לקוחות הבנקאות הקמעונאית, המסחרית והעסקית, תוך שיפור מתמיד בהצעת הערך ללקוח.
- 2. פיתוח הבנקאות החדשה -** הבנק יקדם פיתוח של ערוצי הפצה חדשים עבור השירותים והמוצרים הבנקאיים, בדגש על ערוצי הפצה דיגיטליים חדשים הנשענים על יכולות ניתוח דאטה מתקדמות והצטיינות בחוויית המשתמש.
- 3. בניית תשתית ארגונית תומכת צמיחה -** הבנק יפעל להנעת תהליכים שיעודדו תרבות ארגונית ממוקדת לקוח, תומכת צמיחה ומאפשרת שיפור ה-delivery וה-Time to market. השימוש בדאטה ואנליטיקה ימשיך בתהליך ההרחבה וההעמקה שהחל לפני מספר שנים, לרבות מסעות לקוח הנתמכים בניתוח דאטה מתקדם. בנוסף, הבנק החל ביישום פרויקט לביצוע מודרניזציה של מערכות הליבה, ליצירת תשתית בנקאית גמישה ופשוטה יותר, שתשפר את קצב היישום של תהליכים עסקיים חדשים ופיתוח מוצרים חדשים (Time to Market), תשתית לבנקאות פתוחה (Open API) וצמצום עתיד של עלויות IT.

להרחבה בדבר אסטרטגיית הבנק וביטוייה בתחומי פעילותו השונים ראה [פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2020](#).

תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס להשלכות התפשטות נגיף הקורונה בעולם ובישראל, למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי 2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים 2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

הירידה בתחלואה בעולם וההקלות במדיניות הסגרים במרבית המדינות, הביאו לשיפור בפעילות הכלכלית העולמית במהלך הרבעון השני של שנת 2021. המכירות הקמעונאיות והפעילות התעשייתית במדינות רבות שבו לרמות שטרם המשבר, וגם במגזר השירותים נרשמה התאוששות לאחר ביטול מגבלות ההתקהלות ברחבי העולם. כלכלת ארצות-הברית צמחה ברבעון השני של שנת 2021 בשיעור של 6.5% במונחים שנתיים, ובגוש האירו נרשמה צמיחה של כ-8.3%. עם הסרת רוב המגבלות על פעילויות, נרשמה עלייה במספר המועסקים בארצות-הברית ובאירופה, אך אלו עדיין לא חזרו לרמות טרום המשבר. ההתאוששות הכלכלית והמדיניות המוניטרית המרחיבה העלו את הציפיות לאינפלציה בעולם. בד בבד נרשמה עלייה גם באינפלציה בפועל שהושפעה, בין היתר, מעלייה חדה במחיר הנפט ובמחירי הסחורות החקלאיות והתעשייתיות. אינפלצית הליבה ב-12 החודשים שהסתיימו ביוני 2021 הגיעה בארצות-הברית ל-4.5% ובגוש האירו ל-0.9%. הבנקים המרכזיים בארצות-הברית ובאירופה מעריכים שהאינפלציה היא זמנית, ולכן לא נדרשת בשלב זה התאמה של המדיניות המוניטרית.

בשוקים המתעוררים התמונה היא פחות אחידה: הודו וברזיל התמודדו עם שיעורי תחלואה ותמותה גבוהים שהשפיעו על הפעילות הכלכלית. סין צמחה ברבעון השני של שנת 2021 בשיעור גבוה של כ-8%, אם כי ניכרת האטה מסוימת בקצב הצמיחה שם בחודשים האחרונים, אם זה בגלל העלייה בתחלואה, או בשל עיכובים בייצור שנובעים מחוסרים ברכיבים אלקטרוניים ומחירי הובלה גבוהים. הממשל הסיני הגביר את הרגולציה על חברות סיניות מענפי כלכלה שונים, דבר שהוביל לירידה חדה במחירי המניות בסין.

במהלך חודש יולי 2021 החלה להירשם במדינות רבות בעולם עלייה חדה בתחלואה, כתוצאה מהתפשטות זן דלתא של וירוס הקורונה. לעת עתה ההגבלות על הפעילות הן מתונות, והפעילות הכלכלית נמשכת במרבית המדינות כסדרה.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

ירידה חדה במספר הנדבקים במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 אפשרה פתיחה כמעט מוחלטת של המשק, וזו הביאה לזינוק בפעילות הכלכלית ברבעון השני של שנת 2021. הסלמה שחלה במצב הביטחוני במהלך חודש מאי 2021 שכללה ירי טילים מרצועת עזה לדרום ומרכז הארץ, לא שינתה באופן מהותי את המגמות הכלכליות. הרכישות בכרטיסי האשראי עלו ברבעון השני של שנת 2021 בשיעור חד של 9.1% לעומת הרבעון הקודם, ורכישות השירותים בכרטיסי אשראי עלו ב-13.3%. יצוא שירותי ההי-טק המשיך לגדול בקצב מהיר, וחברות היי-טק ישראליות נמכרו או מוזגו לחברות אחרות בשווי של מיליארדי דולרים. תרומתם של אלו לצמיחה בשנה האחרונה היא משמעותית.

גם שוק הנדל"ן אופיין ברבעון השני בפעילות ערה: מכירת דירות חדשות הגיעה בחודשים אפריל-מאי 2021 ל-4,500 יחידות במוצע לחודש, רמה שגבוהה בכ-60% לעומת הממוצע בשנת 2019. נטילת ההלוואות לדירוג הגיעה לרמה חודשית ממוצעת של 9.8 מיליארד שקל, לעומת 7.4 מיליארד ברבעון הקודם. מחירי הדירות עלו על-פי סקר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשיעור של 7.2% ב-12 חודשי הסקר האחרונים.

שוק העבודה הגיב לפתיחת המשק ושיעור האבטלה הרחב ירד במהלך הרבעון השני של שנת 2021 מרמה של 12.1% בחודש מרץ 2021 ל-9.1% בחודש יוני 2021. ניכרת ירידה חדה במספר העובדים הנעדרים באופן זמני מעבודתם בעקבות הקורונה (חל"ת), אך מנגד עלייה במובטלים, כלומר אלו שלא מוצאים עבודה מתאימה. בד בבד אנו רואים עלייה חדה במספר המשרות הפנויות במשק וקושי גובר של המעסיקים לאייש משרות. התקופה הממושכת בה שהו חלק מהעובדים מחוץ למעגל העבודה, מעלה חשש שהחזרה לתעסוקה מלאה תארך זמן רב.

במהלך החודשים יולי-אוגוסט 2021 החל גל נוסף של הדבקות בנגיף, ושיעור הנדבקים והחולים קשה עלו לרמות הגבוהות ביותר מאז חודש מרץ השנה. במקביל, החל חיסון האוכלוסייה מעל גיל 60 במנת חיסון שלישית. חלק מהמגבלות חזרו ובהן, חובת עטיית מסכות במקומות סגורים (ובחוץ בהתקהלות מעל 100 איש), הגבלת התקהלות (במקומות פתוחים וסגורים) וחובת הצגת "תו ירוק" במקומות רבים. המשך התפשטות המגפה עשוי להוביל לסגר נוסף. בשלב זה קשה להעריך עד כמה המגבלות יפגעו בפעילות הכלכלית.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

הממשלה פעלה ברבעון השני של שנת 2021 ללא תקציב מדינה מאושר ובמסגרת של "תקציב המשכי". ביום 23 במרץ 2021 נערכו בחירות כלליות לכנסת, וב-13 ביוני 2021 הוקמה ממשלה חדשה. בתחילת חודש אוגוסט אישרה הממשלה תקציב לשנים 2021-2022, שיוגש לאישור הכנסת בחודשים הקרובים. מתחילת השנה נצטבר גירעון תקציבי של 43.5 מיליארד ש"ח זאת לעומת גירעון של 59.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות ממסים גדלו במחצית הראשונה של שנת 2021 בשיעור חד של 23%, זאת על רקע הזינוק בפעילות הכלכלית, עליות השערים בשוקי ההון והפעילות הערה בשוק הנדל"ן. הגירעון המצטבר ב-12 החודשים האחרונים החל לרדת והוא הגיע לשיעור של 10.1% מהתוצר.

בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי ברמה של 0.1%, והמשיך בתוכנית ההקלה הכמותית שנועדה להגביר את הנזילות בשווקים ולהקל על נוטלי האשראי. בנק ישראל רכש ברבעון השני של שנת 2021 אגרות-חוב ממשלתיות בהיקף של 9.7 מיליארד ש"ח. מתחילת התוכנית הגיעו הרכישות של בנק ישראל ל-68.6 מיליארד ש"ח מסך של כ-85 מיליארד ש"ח שהוקצו לתוכנית. בנוסף העניק בנק ישראל הלוואות למערכת הבנקאית לטובת העמדת הלוואות לעסקים קטנים בהיקף של 9.1 מיליארד ש"ח. תוכנית זו להענקת הלוואות למערכת הבנקאית הסתיימה בחלקה בחודש יוני 2021 (הלוואות שנושאות ריבית שלילית של 0.1%), ובחלקה השני (הלוואות בריבית חיובית של 0.1%) תסתיים לכל המאוחר בחודש אוקטובר 2021.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" עלה ברבעון השני של שנת 2021 בשיעור של 1.3%. מדד המחירים בגין חודש יוני 2021 עלה בשיעור של 0.1%, והוא גבוה ב-1.7% לעומת המדד ביוני אשתקד. העלייה באינפלציה היא תופעה עולמית שנובעת מהתייקרות הסחורות בעולם, ובכלל זה עלייה במחירי הנפט. כמו-כן יש לזכור שעלויות המחירים הן ביחס לבסיס השוואה נמוך שהושפע מהסגרים בעת הקורונה. יחד עם זאת, ניתן לראות שעלויות המחירים זלגו גם לענפי שירותים שונים, ובשלב זה קשה לקבוע עד כמה העלייה באינפלציה היא זמנית או קבועה. הציפיות לאינפלציה בשוק אגרות-החוב עלו, והן קרובות עתה ל-2.0%, מרכז יעד האינפלציה.

השקל יוסף במהלך הרבעון השני של שנת 2021 בשיעור של 2.2% מול הדולר האמריקאי, ומול סל המטבעות הוא יוסף ב-1.3%. עלויות השערים המתמשכות בשוקי המניות בעולם, גורמים לגופים המוסדיים שמנהלים כספים בישראל למכור מטבע-חוץ, בכדי לא להגדיל את חשיפות המטבע שלהם. כמו-כן, גדלו מאוד ההשקעות מחו"ל בחברות טכנולוגיה ישראליות, וגם אלו פעלו לייסוף השקל. בנק ישראל רכש ברבעון השני של שנת 2021 מטבע-חוץ בהיקף רחב של 11.4 מיליארד דולר, ויתרות מטבע-החוץ הגיעו לשיא של 200.2 מיליארד דולר.

שוקי הכספים והון

השיפור בפעילות הכלכלית והמשך התמיכה של הבנקים המרכזיים, סייעו להמשך העלויות בשוקי המניות בעולם. בסיכום הרבעון השני של שנת 2021 עלה מדד ה-S&P500 בארצות-הברית בשיעור של 8.2% והשלים עלייה של 14.4% במחצית הראשונה של השנה. מדד המניות האירופי ה-STOXX_EUROPE_50 עלה ב-3.7% והשלים גם כן עלייה של 14.4% במחצית הראשונה של השנה, ומדד ת"א 125 עלה בשיעור של 6% והשלים עלייה של 12.6% במחצית הראשונה של 2021. מחזורי המסחר היומיים במניות ובמכשירים המיזם נותרו גבוהים ברמה של 1.9 מיליארד ש"ח ברבעון השני של שנת 2021, בדומה לרמה הממוצעת ברבעון הראשון של 2021.

ברבעון השני של שנת 2021 נרשמה התמתנות בתשואות אגרות-החוב לטווחים הארוכים, זאת לאחר העלייה החדה שנרשמה בהם ברבעון הראשון של השנה. בארצות-הברית תשואת אגרת-החוב הממשלתית לטווח של עשר שנים ירדה מרמה של 1.74% בסוף הרבעון הראשון של שנת 2021 לרמה של 1.45% בסוף הרבעון השני של שנת 2021. בישראל נרשמה בתקופה זו עלייה קלה בתשואות, ותשואת אגרת-החוב הממשלתית לטווח של עשר שנים עלתה בתקופה זו מרמה של 1.19% ל-1.24%. ירידת התשואות בארצות-הברית נמשכה גם בחודש יולי 2021 וגם בישראל נרשמה מגמה דומה. בארצות-הברית נרשמה ירידה של כ-20 נקודות בסיס ובישראל של כ-10 נקודות בסיס. בסיכום הרבעון השני של שנת 2021 מדד אגרות-החוב הממשלתיות הכללי עלה ב-2.2% ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות הוסיפו לרדת לרמה של כ-1.6%. גיוסי הון של החברות הישראליות הלא פיננסיות באמצעות אגרות-חוב הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 בכ-18.4 מיליארד ש"ח, לעומת 22 מיליארד ש"ח שגויסו במחצית המקבילה אשתקד. עיקר הירידה בגיוסים מקורה בחברות בסקטור הנדל"ן ובסקטור האנרגיה.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

לשנת 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2020	2021	2020	2021	
(0.6%)	(0.7%)	1.4%	(0.2%)	1.3%	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים "הידוע"
(7.0%)	0.3%	1.4%	(2.8%)	(2.2%)	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
2.1%	1.9%	(3.2%)	(1.2%)	(0.2%)	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
1.7%	0.1%	(1.8%)	(0.4%)	(1.0%)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(25.4%)	(12.8%)	(13.4%)	(6.6%)	(6.4%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית

נתונים על ריבית בנק ישראל:

30.06.2020	30.09.2020	31.12.2020	31.03.2021	30.06.2021	
0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	שיעור הריבית בסוף התקופה

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד לציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה ב"דוח על הסיכונים" - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2021". הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. הבנק מעריך ובוחן את התוכנית האסטרטגית לאור שינויים בסביבת המאקרו.

- משבר התפשטות נגיף הקורונה** הינו משבר בעל השלכות מאקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים ובכללם סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. במחצית הראשונה של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה. עם זאת, עדיין קיימת אי ודאות בנוגע למשך המשבר והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו ובהתאם גם על הסיכונים השונים, בפרט על רקע התפשטות זן ה"דלתא" בארץ ובעולם החל מסוף הרבעון השני, המביא לגידול בתחלואה (כולל תחלואת מחוסנים) והחזרת הגבלות מסוימות. לפרטים ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית לעיל ופרק השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה להלן](#).

- סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפנית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי הבקרה מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. עקב התפשטות נגיף הקורונה חל תהליך משמעותי של מעבר עובדים לעבודה מרחוק ושינויים נוספים באופן פעילות הבנק, זאת במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

- הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות, לרבות ניוו חשבונות בנק באופן מקוון, והבנקאות הפתוחה עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה מוקדם להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק.

- סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות חדשה מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, פייסבוק, אמזון ועוד), חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, ניוו חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק, ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. הבנק גיבש תוכנית אסטרטגית לשנים 2021-2023 הכוללת ביצוע צעדים בתחומי החדשנות, הטכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה למכלול האיומים.

- סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור, מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות.

- סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך ההשפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים אקלים והשפעת תהליכי מעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

2.1.3. השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 החל נגיף הקורונה להתפשט בקצב מהיר ברחבי העולם, ובתגובה לכך ננקטו על-ידי ממשלות בעולם, לרבות בישראל, צעדי התגוננות כגון הגבלת מעבר בין מדינות, אמצעי בידוד וצמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד.

הפתיחה של המשק החל מחודש פברואר 2021 הביאה לזינוק בצריכה הפרטית ברבעון השני. הרבעון גם אופיין בעלייה חדה ברכישת דירות חדשות ובביקושי שיא להלוואות לדיוור. המדיניות הכלכלית, הן התקציבית והן המוניטרית, נותרה מרחיבה מאוד. עם זאת, לקראת סוף הרבעון השני הממשלה הודיעה על סיום תוכניות המענקים לעסקים ועל סיום תוכנית החל"ת לצעירים מתחת לגיל 45. בנק ישראל שהוסיף לרכוש אגרות-חוב ממשלתיות במהלך הרבעון השני, צפוי לצמצם את הרכישות עד לסיומן בסוף השנה. המדיניות הכלכלית המרחיבה תורמת לשיפור מצב המשק בטווח הקצר, אך השפעתה ארוכת הטווח פחות ברורה. בפרט, המדיניות המרחיבה בעת בה הפעילות במשק מתאוששת הביאה לעלייה בציפיות לאינפלציה, כאשר בשלב זה קשה להעריך אם עליות מחירים אלו הן זמניות או שסביבת האינפלציה עלתה.

במהלך החודשים יולי-אוגוסט החלה להירשם בישראל עלייה בתחלואה בשל התפשטות זן ה"דלתא", שיעור הנדבקים ושיעור החולים קשה עלו לרמות הגבוהות ביותר מאז חודש מרץ השנה. במקביל, החל חיסון האוכלוסייה מעל גיל 60 במנת חיסון שלישית. חלק מהמגבלות חזרו והמשך התפשטות המגפה עשוי להוביל לסגר נוסף.

על אף השיפור במחצית הראשונה של שנת 2021, העלייה במצב התחלואה בעולם וחשש מזנים עמידים לחיסון יוצרים אי וודאות מסוימת לגבי המשך המשבר הבריאותי והשלכותיו. משבר התפשטות הנגיף משפיע לרעה על פעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק ועשויות להיות לו השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין אפשרות לעליה בסיכון האשראי ולקשיי נזילות של לווים, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי. כמו כן להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, השפעה על קיטון בהכנסות המימון והריבית של הבנק.

בהתאם, כחלק מהיערכות הבנק לתוצאות משבר הקורונה, ובמטרה להעריך את השפעותיו האפשריות, נבחנו תרחישים שונים להתפתחות שורה של פרמטרים כלכליים, ואלו משמשים את הבנק לאמידת ההשפעות על הבנק. בתרחיש הייחוס הבנק מניח כי התפשטות הנגיף לא תביא להגבלות מהותיות על הפעילות הכלכלית. בהתאם להנחה זו, צמיחת המשק נמשכת וצפויה לעמוד על כ-5.0% בשנת 2021. שיעור האבטלה הרחב צפוי לרדת בהדרגה ל-7.5% בסוף שנת 2021. המדיניות המוניטרית המרחיבה צפויה להיוותר על כנה. הערכות ותרחישים אלו מתעדכנים באופן שוטף בהתאם לתחזיות השונות, לתוכניות הכלכליות של הממשלה ולאירועים בארץ ובעולם. ראה [סעיף 1.1 לעיל](#) בנוגע לאזהרת מידע צופה פני עתיד.

בהיבט התפעולי ובהיבטי המשכיות עסקית נקט הבנק במהלך המשבר בשורה של תהליכים ואמצעים ובכללם עבודה מרוחק, דילול ו/או פיצול יחידות, שינויים באופן פעילות הסניפים והפעילות מול הלקוחות, דחיית תשלומי משכנתאות והלוואות ועוד. זאת בהתאם להנחיות הממשלה ומשרד הבריאות ושינויי רגולציה של בנק ישראל, ובפרט הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250 של הפיקוח על הבנקים המתעדכנת מעת לעת. ככלל, הסיכונים התפעוליים ובכללם סיכוני הסייבר שקשורים למשבר והשלכותיו נותחו ובהתאם נשקלים ומיושמים בקורות ואמצעים מתאימים למזעור הסיכון. עם זאת, אופן הפעילות המשתנה לאור משבר התפשטות נגיף הקורונה טומן בחובו גידול מסוים בסיכון התפעולי במובנו הרחב. אופן הפעילות משתנה תדיר בהתאם לחומרת התפשטות הנגיף והנחיות הממשלה בנושא, כאשר נכון לעת הזו, הפעילות התפעולית חזרה לשגרה תוך שמירה על ההנחיות. על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים את דרישות ההון מהבנקים במסגרת הוראת שעה (שתוקפה הוארך עד 30 בספטמבר 2021), לפרטים נוספים, ראה [פרק הון ומינוף בדוח על הסיכונים ופרק הון הלימות הון ומינוף להלן](#).

ביום 31 במרץ 2020 החליט דירקטוריון הבנק כי יעד יחס הון עצמי רובד 1 המזערי של הבנק יעמוד על 9.5%. לפרטים בדבר חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראת השעה בדבר אפשרות חזרה לחלוקת דיבידנד ראה [פרק הלימות הון להלן](#). יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2021 הינו 11.61% ויחס המינוף הינו 6.50% לעומת יחס הון עצמי רובד 1 של 11.52% ויחס מינוף של 6.78% ב-31 בדצמבר 2020.

יחס הנזילות הממוצע של הבנק במאוחד עמד על 140% ברבעון שהסתיים ב-30 ביוני 2021 זאת על רקע ההרחבה המוניטרית שמביאה לגידול בפיקדונות. מתחילת המשבר ועד ליום 31 דצמבר 2020 רשם הבנק גידול בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי בסך של כ-1.6 מיליארד ש"ח. זאת בנוסף להוצאות פרטניות בגין לווים המזוהים ספציפית. לפרטים נוספים ראה [דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#). במחצית הראשונה של שנת 2021 רשם הבנק הכנסות מהפסדי אשראי שהסתכמו לסך של כ-1,155 מיליון ש"ח (מזה נרשמה בהפרשה הקבוצתית הכנסה בסך של כ-877 מיליון ש"ח). הקיטון בהפרשה הקבוצתית נרשם לנוכח השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים הירידה בהיקפי החובות הבעייתיים והמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים. בעקבות משבר הקורונה, נכון ליום 30 ביוני 2021, נדחו תשלומי הלוואות (קרן ו/או ריבית) בהיקף של כ-507 מיליון ש"ח, מתוך סך החובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, כמפורט בפרק סיכון האשראי להלן.

התנודתיות בשווקים הפיננסיים בתחילת המשבר שהביאה לעלייה באומדני הסיכון של פעילות חדר העסקות של הבנק ולקוחותיו נרגעה בהמשכו, והירידה בשווי הנכסים הסחירים התחלפה בהתאוששות ואף ברמות שיא בחלק מהמדדים, זאת על רקע ההרחבות המוניטריות בארץ ובעולם. לפרטים בדבר השפעה על סיכוני השוק ראה [פרק סיכון שוק להלן](#).

לא ניתן להעריך את היקף התפשטות הנגיף בעתיד, וכן לא לאמוד ולכמת את משך המשבר ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

2.1.4. רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון זיו האפט (BDO) וסומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המשותפים של הבנק. משרד האפט את האפט אשר התמזג למשרד זיו האפט בשנת 2000 החל לכהן כרואה החשבון המבקר של הבנק בשנת 1921. משרד סומך חייקין החל לכהן כרואה החשבון של הבנק בשנת 1998. לעיתים, מוצא לנכון רואה החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחיד על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים. רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב (ב) בתמצית הדוחות הכספיים בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

כפי שיפורט להלן, התוצאות הכספיות, החל מחודש מרץ 2020, הושפעו מהתפשטות נגיף הקורונה. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל, זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-2,773 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 325 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר מרישום הכנסות מהפסדי אשראי וכן מגידול ברווח המימוני. ההכנסות מהפסדי אשראי נרשמו בעיקר בשל שיפור בפרמטרים המאקרו כלכליים ובהמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביא לקיטון בשיעורי הפרשה הקבוצתית וכן מרישום הכנסה פרטנית להפסדי אשראי לנוכח ירידה בהוצאה הפרטנית ברוטו וגידול בהיקפי הריקברי. תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמה בכ-14.1% בהשוואה לשיעור של כ-1.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
	30.06.20	30.06.21		30.06.20	30.06.21	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	5,074	5,800	26.7%	2,532	3,209	
הוצאות ריבית	(716)	(1,059)	91.5%	(366)	(701)	
הכנסות ריבית, נטו	4,358	4,741	15.8%	2,166	2,508	
הכנסות מימון שאינן מריבית	499	650	4.1%	193	201	
רווח מימוני, נטו*	4,857	5,391	14.8%	2,359	2,709	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	1,937	(1,155)	(157.4%)	1,128	(647)	
רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	2,920	6,546	172.6%	1,231	3,356	
עמלות והכנסות אחרות	1,680	1,723	3.6%	795	824	
הוצאות תפעוליות ואחרות	3,742	3,899	8.4%	1,826	1,980	
רווח מפעילות נמשכת לפני מסים	858	4,370	1,000.0%	200	2,200	
הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת	436	1,629	1,000.0%	73	803	
רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים	422	2,741	1,000.0%	127	1,397	
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים	2	27	1,900.0%	1	20	
רווח נקי מפעילות נמשכת	424	2,768	1,007.0%	128	1,417	
הפסד מפעילות מופסקת	(109)	-		-	-	
רווח נקי:						
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	315	2,768	1,007.0%	128	1,417	
הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	10	5	(60.0%)	5	2	
המיוחס לבעלי מניות הבנק	325	2,773	966.9%	133	1,419	
תשואת הרווח הנקי	1.7%	14.1%	927.8%	1.4%	14.5%	

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר הפרשי שער ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי במדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

השני	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.20	30.06.21		30.06.20	30.06.21	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
14.3%	5,074	5,800	26.7%	2,532	3,209	הכנסות ריבית
47.9%	(716)	(1,059)	91.5%	(366)	(701)	הוצאות ריבית
8.8%	4,358	4,741	15.8%	2,166	2,508	הכנסות ריבית, נטו
30.3%	499	650	4.1%	193	201	הכנסות מימון שאינן מריבית
11.0%	4,857	5,391	14.8%	2,359	2,709	סך הרווח המימוני המדווח
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:						
	122	108	(48.4%)	95	49	הכנסות (הוצאות) ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
	(86)	385	155.6%	36	92	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
	(7)	12		(18)	6	התאמה לשווי הוגן של השקעה בחברה מוחזקת
	(18)	22	(74.1%)	(27)	(7)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
	39	(14)	(160.4%)	(48)	29	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל וגידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים ⁽²⁾
	50	513	344.7%	38	169	סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
1.5%	4,807	4,878	9.4%	2,321	2,540	סך-הכל רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾

- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 - בסעיף זה נכללו השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים והשפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
 - רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבוני.
- מזה בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה בסך 190 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2021, בהשוואה להוצאה בסך 36 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2020. הכנסה בסך 202 מיליון ש"ח בחציון הראשון של שנת 2021, בהשוואה להוצאה בסך 106 מיליון ש"ח בחציון הראשון של שנת 2020.

הרווח המימוני מפעילות שוטפת במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם בסך של 4,878 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 4,807 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה מגידול בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות, בעיקר עקב עלייה של 1.3% בשיעור המדד הידוע ברבעון השני של שנת 2021. בנוסף, חלה עלייה בהיקפי האשראי לדיוור והאשראי העסקי. מנגד, חל קיטון ברווחים הפיננסיים בפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית וחלה ירידה בהיקף האשראי הקמעונאי במחצית השנייה של שנת 2020, אשר התמתנה במחצית הראשונה של שנת 2021. בנוסף, חל קיטון בהכנסות מפעילות חדר עסקות, כאשר בתקופה המקבילה אשתקד חלה עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות בשוק בעקבות משבר התפשטות נגיף קורונה.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2021 בסך של 5,391 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 4,857 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מגידול ברווחים מהשקעה במניות. בנוסף, חל גידול ברווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל וחלה עלייה כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה.

טבלה 4-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
30.06.20		30.06.21		30.06.20		30.06.21		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
2.35%	5,074	2.30%	5,800	2.27%	2,532	2.49%	3,209	הכנסות ריבית
0.58%	(716)	0.75%	(1,059)	0.59%	(366)	0.97%	(701)	הוצאות ריבית
1.77%	4,358	1.55%	4,741	1.68%	2,166	1.52%	2,508	הכנסות ריבית, נטו
2.01%		1.88%		1.94%		1.94%		יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

במחצית הראשונה של שנת 2021 חלה עלייה בהכנסות ובהוצאות ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה מעלייה בהיקף הנכסים וההתחייבויות ומגידול בהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. העלייה קוזה בשל קיטון בשיעורי הריביות עקב ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. בנוסף, הושפעו הכנסות הריבית משינוי בתמהיל האשראי שבא לידי ביטוי בקיטון בחלקו של האשראי הקמעונאי וגידול בחלקם של האשראי לדיור והאשראי העסקי.

במחצית הראשונה של שנת 2021 חלה ירידה ביחס בין הכנסות ריבית, נטו לבין יתרת נכסים נושאי ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד בשיעור של 0.13%, כאשר ירידה של 0.28% נובעת מגידול ביתרה הממוצעת של הנכסים נושאי ריבית, שנבע ברובו מעלייה חדה בנכסים הנזילים עקב גידול במקורות מפיקדונות הציבור אשר הופקדו בבנק ישראל. מנגד, חלה עלייה של 0.15% הנובעת מגידול בהכנסות ריבית, נטו, בעיקר עקב עלייה בהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות.

לפרטים נוספים ראה [פרק "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית"](#) בדוח ממשל תאגידי להלן.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 בהכנסה בסך של כ-1,155 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של 1,937 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאה הפרטנית, נטו הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2021 להכנסה בסך של 304 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של 405 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע הן מירידה בהוצאה הפרטנית ברוטו והן מגידול בהיקפי הריקברי בתקופה.

ההוצאה הקבוצתית, נטו, הסתכמה להכנסה בסך של 851 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2021, בהשוואה להוצאה בסך של 1,532 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהוצאה הקבוצתית נבע בעיקרו מהמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים וכן מהשיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים שהביאו לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית.

בנוסף נרשמה ירידה בהיקף החובות הבעייתיים. מנגד, הגידול בהיקפי האשראי קיזז חלקית ירידה זו.

למידע נוסף בדבר התפתחות יתרות האשראי לציבור ראה [פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון](#) להלן.

למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [ביאור 6](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 5-2: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.20	30.06.21	30.06.20	30.06.21	
במיליוני ש"ח				
678	218	354	129	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(273)	(522)	(151)	(378)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
405	(304)	203	(249)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
1,532	(851)	925	(398)	הוצאה (הכנסה), נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
1,937	(1,155)	1,128	(647)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:				
1,278	(506)	622	(303)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
276	(240)	244	(172)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
383	(409)	263	(172)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	-	(1)	-	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
1,937	(1,155)	1,128	(647)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%				
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור***:				
0.45%	0.14%	0.47%	0.16%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
1.48%	(0.40%)	1.69%	(0.34%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
1.30%	(0.73%)	1.49%	(0.81%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.29%	(0.05%)	0.32%	(0.12%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
14.29%	(2.99%)	16.09%	(7.76%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** רבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 ב-1,723 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,680 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. **הכנסות מעמלות תפעוליות** הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 ב-1,619 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,609 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול הושפע בעיקר מעלייה בעמלות מעסקי מימון. העמלות מפעילות בניירות-ערך נותרו ברמה גבוהה, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד, בשל מחזורי פעילות גבוהים בשוק ההון. מנגד, חלה ירידה בהכנסות מדמי ניהול חשבון. **הכנסות האחרות** הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 ב-104 מיליון ש"ח בהשוואה ל-71 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקרה מרווחי הון ממכירת נכסי נדל"ן.

טבלה 6-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.20	30.06.21		30.06.20	30.06.21	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
עמלות						
דמי ניהול חשבון	394	379	4.3%	184	192	
פעילות בניירות-ערך	420	415	(1.5%)	197	194	
כרטיסי אשראי, נטו	130	125	29.6%	54	70	
טיפול באשראי	112	108	(6.1%)	49	46	
עמלות מעסקי מימון	248	286	16.7%	126	147	
עמלות אחרות	305	306	12.5%	136	153	
סך-הכל עמלות תפעוליות	1,609	1,619	7.5%	746	802	
סך-הכל אחרות						
סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות אחרות	71	104	(55.1%)	49	22	
	1,680	1,723	3.6%	795	824	

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 ב-3,899 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,742 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 7-2: פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.20	30.06.21		30.06.20	30.06.21	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
שכר						
שכר	1,925	2,261	21.0%	963	1,165	
אחזקה ופחת בניינים וציוד						
אחזקה ופחת בניינים וציוד	642	653	(1.6%)	321	316	
הוצאות אחרות						
הוצאות אחרות	1,175	985	(7.9%)	542	499	
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	3,742	3,899	8.4%	1,826	1,980	

הוצאות השכר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 ב-2,261 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,925 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 17.5%. הגידול בהוצאות השכר נבע מגידול בהוצאה למענק עקב העלייה בשיעורי התשואה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. נמשך הריסון בהוצאות השכר השוטפות עקב המשך תהליכי התייעלות.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 ב-653 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-642 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.7% נובע בעיקר מגידול בהוצאות הפחת.

ההוצאות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 ב-985 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,175 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקר מירידה בהוצאות משפטיות ובהפרשה בגין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. מנגד חל גידול בהוצאות בגין עמלות סליקה עקב גידול בהיקפי הפעילות.

ההפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2021 בסך של 1,629 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 436 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול הנובע בעיקרו מעלייה ברווח לפני מס.

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 ברווח של 27 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהשקעות שבוצעו באמצעות חברה בת של הבנק פועלים אקוויטי. לפרטים נוספים ראה [פרק חברות מוחזקות עיקריות](#) להלן.

הרווח (ההפסד) הנקי מפעילות מופסקת הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 בהפסד בסך של 109 מיליון ש"ח אשר נבע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראל בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבידנד בעין לבעלי המניות בחודש מרץ 2020.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 בחלקם בהפסד בסך של 5 מיליון ש"ח, בהשוואה לחלקם בהפסד בסך של 10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2021 בסך של 2,773 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 325 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2021 ב-2.08 ש"ח, בהשוואה ל-0.24 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 8-2: רווח כולל

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.20	30.06.21	30.06.20	30.06.21	
במיליוני ש"ח				
315	2,768	128	1,417	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
10	5	5	2	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
325	2,773	133	1,419	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:				
144	(499)	811	83	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
211	(20)	(424)	(3)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
355	(519)	387	80	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(124)	178	(131)	(26)	השפעת המס המתייחס
231	(341)	256	54	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
-	-	-	-	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
231	(341)	256	54	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
546	2,427	384	1,471	הרווח (ההפסד) הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
10	5	5	2	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
556	2,432	389	1,473	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2021 בסך של 2,432 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 556 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל הושפע בעיקרו מעלייה ברווח הנקי, אשר קוזזה בחלקה מירידה בהתאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה ושל התחייבויות בגין הטבות לעובדים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בשל שינויים בשיעורי ההיוון בהשוואה לתקופה המקבילה.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 30 ביוני 2021 הסתכם ב-586.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-539.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. העלייה נבעה בעיקר מגידול בפיקדונות הציבור בשל המשך ההרחבה המוניטרית שמבצע בנק ישראל והגדלת בסיס הכסף וכן מהמשך עלייה בחיסכון הציבור.

טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.20	30.06.21	
	במיליוני ש"ח		
8.7%	539,602	586,344	סך-כל הנכסים
7.3%	301,828	323,757	אשראי לציבור, נטו
22.9%	138,711	170,439	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(2.7%)	71,885	69,910	ניירות-ערך
11.0%	435,217	483,090	פיקדונות הציבור
(10.8%)	23,490	20,944	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
6.1%	39,873	42,314	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה

השינוי	ליום		
	31.12.20	30.06.21	
	במיליוני ש"ח		
0.6%	37,233	37,471	לקוחות פרטיים
1.3%	31,371	31,787	עסקים קטנים
6.3%	98,737	104,949	הלואות לדיר
12.4%	42,290	47,513	מסחרי
10.4%	78,103	86,192	עסקי
7.9%	12,521	13,504	פעילות בינלאומית
48.8%	1,573	2,341	ניהול פיננסי
7.3%	301,828	323,757	סך-הכל

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [סעיף סיכון אשראי בפרק סקירת הסיכונים](#), להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

חבויית בעייתיות טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתית⁽¹⁾

31.12.20			30.06.21			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,640	669	3,971	4,274	684	3,590	סיכון אשראי פגום
2,412	158	2,254	2,104	170	1,934	סיכון אשראי נחות ⁽²⁾
5,186	781	4,405	4,072	679	3,393	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
12,238	1,608	10,630	10,450	1,533	8,917	סך סיכון אשראי בעייתית*
9,754	1,460	8,294	8,448	1,400	7,048	סיכון אשראי בעייתית, נטו
728	-	728	773	-	773	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
(2) לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר. לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1.ג.1](#) (1) בתמצית הדוחות הכספיים.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתית, לרבות תרחישים וניתוחי רגישות שנבחנו, ראה [סעיף סיכון אשראי, בפרק סקירת הסיכונים](#) להלן.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.20	30.06.21		
				מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים
65.3%	828	1,369		אשראי תעודות
12.6%	52,213	58,767		ערבויית והתחייבויות אחרות**
(15.1%)	15,744	13,368		מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
5.7%	47,997	50,736		מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו*
5.0%	71,776	75,398		התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-9,889 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.20: 11,819 מיליוני ש"ח).
** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 80 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.20: 91 מיליוני ש"ח).

ערבויות והתחייבויות אחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 ב-58.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-52.2 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בערבויות חוק מכר כתוצאה מגידול בפעילות הנדל"ן.
מסגרות כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק הסתכמו לסך של כ-13.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-15.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. הקיטון נובע בעיקר מצמצום מסגרות כרטיסי האשראי כחלק מהיערכות ליישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. לפרטים נוספים ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות (בעיקר זרות) ושאין סחירות בפיזור נרחב. היקף ההשקעות בניירות הערך הסתכם ביום 30 ביוני 2021 בכ-69.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-71.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020, ירידה בשיעור של כ-2.7% שנבעה בעיקר ממכירה, נטו, של אגרות-חוב של ממשלת ישראל ואגרות-חוב קונצרניות שקוזה על-ידי רכישת אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית.

תיק המניות הכולל של קבוצת הבנק הסתכם לסך של כ-3.1 מיליארד ש"ח, המשקף המשך מגמת הגידול בהשקעות הלא הסחירות שהחלה בשנת 2020 ועלייה בשווי המניות.

במחצית הראשונה של שנת 2021 נרשמו הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב בסך של כ-108 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-122 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. לעומת זאת, נרשמה ירידה בסך של כ-495 מיליון ש"ח בשווי של אגרות-החוב, בהשוואה לעלייה בסך של כ-145 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, אשר נזקפה לקרן הון וממיינת לרווח והפסד בעת מכירה.

במחצית הראשונה של שנת 2021 נרשם בגין תיק המניות של הבנק רווח בסך של כ-385 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של כ-86 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל	מוחזק לפדיון		זמין למכירה		תיק למסחר			
	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך		
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 30 ביוני 2021								
66.5%	46,504	0.3%	194	63.9%	44,674	2.3%	1,636	אגרות-חוב ממשלת ישראל
18.2%	12,749	-	-	17.7%	12,390	0.5%	359	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.7%	1,216	-	-	1.8%	1,214	0.0%	2	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
86.5%	60,469	0.3%	194	83.4%	58,278	2.9%	1,997	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.4%	312	0.4%	312	-	-	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
8.7%	6,052	-	-	8.2%	5,732	0.5%	320	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
9.1%	6,364	0.4%	312	8.2%	5,732	0.5%	320	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
4.4%	3,077	-	-	4.4%	3,077	-	-	מניות
100.0%	69,910	0.7%	506	96.0%	67,087	3.3%	2,317	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2020								
68.9%	49,549	0.0%	1	60.3%	43,335	8.6%	6,213	אגרות-חוב ממשלת ישראל
12.8%	9,168	-	-	12.8%	9,168	-	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.9%	1,396	-	-	1.9%	1,394	0.0%	2	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
84.0%	60,113	0.0%	1	75.0%	53,897	8.6%	6,215	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.6%	425	0.6%	425	-	-	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
12.5%	8,962	-	-	12.5%	8,962	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
13.1%	9,387	0.6%	425	12.5%	8,962	-	-	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
3.3%	2,385	-	-	3.3%	2,385	-	-	מניות
100.0%	71,885	0.6%	426	90.8%	65,244	8.6%	6,215	סך-הכל ניירות-ערך

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 14-2: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

31.12.20		30.06.21		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
7.2%	676	7.2%	459	כרייה וחציבה
12.8%	1,205	16.5%	1,051	תעשייה
4.3%	404	6.0%	383	חשמל ומים
5.3%	497	3.7%	238	מידע ותקשורת
58.5%	5,483	53.8%	3,421	בנקים ומוסדות פיננסיים
4.3%	406	3.5%	224	מסחר
3.6%	340	5.3%	335	תחבורה ואחסנה
4.0%	376	4.0%	253	אחרים
100.0%	9,387	100.0%	6,364	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15](#). בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 15-2: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.20	30.06.21	
	במיליוני ש"ח		
11.0%	435,217	483,090	פיקדונות הציבור
53.4%	6,591	10,110	פיקדונות מבנקים
(30.0%)	761	533	פיקדונות הממשלה
11.6%	442,569	493,733	סך-הכל

יתרת הפיקדונות ליום 30 ביוני 2021 הסתכמה בסך של כ-493.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-442.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. במחצית הראשונה של שנת 2021 נמשכה מגמת הגידול המואץ ביתרת הפיקדונות לנוכח ההרחבה המוניטרית שביצע בנק ישראל כחלק מהתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, אשר מגדילה את בסיס הכסף ובמקביל את פיקדונות הציבור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 16-2: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.20	30.06.21	
	במיליוני ש"ח		
13.0%	646,484	730,465	ניירות-ערך ⁽¹⁾
20.9%	76,500	92,511	נכסי קרנות נאמנות ⁽²⁾

(1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.
 (2) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

הגידול בהיקף ניירות-ערך של לקוחות קבוצת הבנק הושפע בעיקרו מעליות בשווקים במהלך התקופה ומהעמקת הפעילות של לקוחות קיימים וחדשים.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2021 הסתכמו בכ-20.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-23.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020, קיטון בשיעור של כ-10.8% הקיטון נבע בעיקר מפירעונות, במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021, של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו על-ידי פועלים הנפקות בסך של כ-2.6 מיליארד ש"ח.

טבלה 17-2: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 30 ביוני 2021		
הערך במאזן	מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר	במיליוני ש"ח
10,029	11,651	8,338	9,972	כתבי התחייבות נדחים
11,826	11,839	10,972	10,972	אגרות-חוב
21,855	23,490	19,310	20,944	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

טבלה 18-2: מכשירים נגזרים

31.12.20			30.06.21			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	במיליוני ש"ח
351,385	7,180	6,025	358,298	5,161	4,602	חוזי ריבית
322,152	7,703	6,894	359,210	3,663	3,691	חוזי מטבע
91,017	1,914	1,925	171,348	1,769	1,776	חוזים בגין מניית
407	45	46	196	23	23	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
764,961	*16,842	14,890	889,052	*10,616	10,092	סך-הכל

* מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 46 מיליוני ש"ח (31.12.2020: 38 מיליוני ש"ח) אשר נכללת במאזן בסעיף פיקדונות הציבור.

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 ביוני 2021 הינו 1,336,452,973 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 924,138 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר").

עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזקת אמצעי שליטה שקיבלה מבנק ישראל ("היתר החזקה"), אשר מאפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר ההחזקה נדרשת גב' אריסון, המחזיקה למועד פרסום הדוח כ-11.35% ממניות הבנק, למכור בתוך מספר שנים את החזקותיה בבנק העולות על 5% (לפי ההיתר המקורי - עד חודש נובמבר 2022, עם אפשרות הארכה של שנתיים נוספות באישור המפקח על הבנקים; ביום 10 ביוני 2021 הודיעה אריסון החזקות, שהמפקח על הבנקים האריך בשנה (עד ליום 20 בנובמבר 2023) את התקופה שבמסגרתה עליה למכור את אמצעי השליטה בבנק העולים על 5% כאמור). לפרטים נוספים אודות היתר ההחזקה, השינוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [דוח ממשל תאגידי בפרק "עניינים אחרים" בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

דיבידנדים

כפוף לאמור להלן בסעיף זה, מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם התחזית הינה שבשנה הסמוכה לאחר החלוקה, יחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א' לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של הפיקוח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

לפרטים בדבר יעד הלימות ההון של הבנק ראה [פרק הלימות הון להלן](#).

לאור אי הוודאות שהיתה קיימת ביחס לחקירת הרשויות האמריקאיות עובר לאישור ההסדרים עימן, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל החל מהרבעון השני של 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחים שוטפים, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. כתוצאה ממכירת כ-65.2% ממניות ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019, נוצרו לבנק עודפי הון נוספים. בקשר עם עודפי הון אלה, הכריז דירקטוריון הבנק בחודש ספטמבר 2019 על חלוקת דיבידנד בסך של 1 מיליארד ש"ח אשר שולם בחודש אוקטובר 2019. ביום 9 במרץ 2020 חולקה יתרת ההחזקה של הבנק במניות ישראלכרט (כ-33% מהון המניות המונפק והנפרע של ישראלכרט), כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק.

על רקע הודעת הפיקוח על הבנקים מיום 29 במרץ 2020 והוראת שעה שקבע (ראה [סעיף 2 לעניין הלימות הון להלן](#)) בקשר עם התפשטות נגיף הקורונה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020, כי לאור אי הוודאות בתנאים המאקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראות ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

ביום 26 ביולי 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת השעה לפיו לאור המגמה הגוברת של יציאה ממשבר הקורונה ולאור איתנותם של הבנקים בישראל שמאפשרת להם לתמוך בפעילות הכלכלית של המשק, אין מניעה שבנקים יבחנו חלוקת דיבידנד (גם בתקופת הוראת השעה) על בסיס גישה זהירה ושמרנית הלוקחת בחשבון את רמת אי הוודאות הגבוהה של המשך משבר הקורונה והשלכותיו העתידיות. עוד ציין הפיקוח כי חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי שנת 2020 אינה נחשבת כתכנון הון זהיר ושמרני. בהמשך לכך, ביום 1 באוגוסט 2021 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של 616.8 מיליון ש"ח, המהווה 30% מהרווח הנקי של הבנק בשנת 2020.

להערכת הבנק, עודפי הון שנצברו וקיימים, יאפשרו חזרה למתווה של חלוקות מרווחים שוטפים, וזאת בכפוף למבחנים על-פי דין, התפתחויות בנוגע למשבר הקורונה, הנחיות ועמדות רגולטוריות כפי שתהיינה ותוצאות הבנק.

טבלה 19-2: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד תשלום	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
01.08.2021	18.08.2021	באגורות	במיליוני ש"ח
02.02.2020	09.03.2020	46.152	*616.8
24.09.2019	23.10.2019	**53.937	**720
		74.897	1,000

* טרם שולם למועד פרסום הדוחות הכספיים.

** חלוקת יתרת ההחזקה של הבנק בישראלכרט (כ-33%) כדיבידנד בעין, בגין כל מניה של הבנק חולקה כדיבידנד בעין כ-0.0494 מניה של ישראלכרט. הדיבידנד חושב בהתבסס על שער מניית ישראלכרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

2. הלימות הון

גישה הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות אלה מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנים 2020 ו-2021 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 20% ו-10%, בהתאמה.

יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון

ביום 31 במרץ 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" ("הוראת השעה") וזאת, לפי הודעת הפיקוח על הבנקים, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. בהתאם לחוזר נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9% (לעומת 10% לפני השינוי), וביחס הון כולל מזערי של 12.5% (לעומת 13.5% לפני השינוי). תוקפה הראשוני של הוראת השעה היה למשך שישה חודשים והיא הארכה בחודש ספטמבר 2020 בשישה חודשים נוספים (עד 31 במרץ 2021). ההקלה בדרישות ההון תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף הוראת השעה ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף הוראת השעה או יחסי ההון שחלו על הבנק טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. ביום 22 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021 וכן קובע כי בתקופה של ששת החודשים מתום תוקף הוראת השעה, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3 מיחס ההון המזערי לא תחשב כחריגה מהוראת השעה.

ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ייחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק (שהינו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד) על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 ביוני 2021 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 9.21% ו-12.5%, בהתאמה (במקום 10.29% ו-13.5% ללא הוראת השעה). בהודעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בקשר עם הוראת השעה, הוא ביקש מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. על רקע הודעת הפיקוח וכדי לאפשר יישום תכלית ההוראה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020 להתאים את יעד יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ל-9.5%. עוד החליט הדירקטוריון כי בשים לב למדיניות החלוקה הקיימת בבנק (של חלוקת עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות), לאור אי הוודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראת השעה ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

לפרטים בדבר עדכון הוראת השעה של הפיקוח על הבנקים בדבר חלוקת דיבידנד (גם בתקופת הוראת השעה) והכרזת דירקטוריון הבנק על דיבידנד בהיקף של 30% מהרווח הנקי בשנת 2020 ראה [סעיף דיבידנדים לעיל](#). עם פקיעת הוראת השעה (30 בספטמבר 2021) וככל שלא תוארך או תעודכן, בכונת הדירקטוריון לעדכן את היעד הפנימי ליחס הון עצמי רובד 1 לשיעור של 10.5%.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ייחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך שמירה על יעדי הון שנקבעו. מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תוכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

התייעלות תפעולית

במסגרת חוזרי הפיקוח על הבנקים ניתנו הקלות לבנקים שיבצעו התייעלות בכח אדם והתייעלות בתחום הנדל"ן. ממועד מתן ההקלות הכריז הבנק על תוכניות התייעלות בכח אדם בהיקף כולל של 1,114 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת מס. השפעת התוכניות האמורות נזקפה להון, ולצרכי חישוב יחס הון יחס מינוף מופחתת מההון הפיקוחי על פני 5 שנים, ממועד תחילת היישום של כל תוכנית. יתרת השפעת ההקלות בגין תוכניות התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 מוערכת בכ-0.1% ליום 30 ביוני 2021.

שלוחת הבנק בתורכיה

על רקע המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה ובמסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. בחודש פברואר 2021 התקשר הבנק, יחד עם בעל מניות המיעוט, בהסכם למכירת מלוא החזקות הצדדים (100%) בבנק פוזיטיף לרוכש. העסקה הייתה כפופה לקבלת אישורים רגולטוריים עד ליום 30 ביוני 2021. ביום 29 ביולי 2021 התקבל אישור המפקח על הבנקים התורכי לעסקה ולאחריו לא נדרשים אישורים רגולטוריים נוספים. הצדדים מנהלים משא ומתן בנוגע להשלמת העסקה. אין ודאות כי העסקה תושלם או לגבי אופן השלמתה ותוצאותיה. זאת גם בהתחשב במצב הכלכלי בתורכיה ובנסיבותיו של בנק פוזיטיף. בעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיף, לו קיימות טענות כנגד הבנק בנוגע להשפעה לכאורה של הבנק על ניהול בנק פוזיטיף, ואשר עליהן התחייב לוותר בכפוף להשלמת עסקת המכירה, פתח בהליכים משפטיים (בעצמו ועל-ידי דירקטורים מטעמו) כנגד בנק פוזיטיף במטרה לבטל החלטות שקיבלה האסיפה הכללית של בנק פוזיטיף.

בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מבנק ישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיף, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
- החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 600% לכל הפחות.

בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק שיקלל את נכסי הסיכון בגין בנק פוזיטיף ב-300% וההשפעה על הדוחות לרבעון הראשון של שנת 2020 הייתה קיטון ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.04%. החל מיום 1 בינואר 2021 הבנק שיקלל את נכסי הסיכון בגין בנק פוזיטיף ב-600% וההשפעה למועד המעבר הינה קיטון נוסף ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.04%.

בחודש יוני 2021 הבנק חידש קו אשראי לבנק פוזיטיף בסך של כ-50 מיליון דולר בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק (לפרטים ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2020](#)). מועד פרעון קו האשראי נקבע לדצמבר 2021 או עד למועד השלמת מכירת בנק פוזיטיף – המוקדם מביניהם. לדרישת הפיקוח על הבנקים בישראל, בשל התמחור האמור נוכחה יתרת קו האשראי מההון הפיקוחי. בנק פוזיטיף קיבל הודעה מרשויות המס בתורכיה בקשר עם ביקורת מס לשנת 2018, לפיה לגישתן תמחור קו האשראי הינו גבוה מתנאי השוק ולפיכך סכומי הריבית המשולמים בגינו ייחשבו וימוסו כתשלום דיבידנד.

השפעת היישום הצפוי של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים על ההון הפיקוחי

תאגידים בנקאיים נדרשים לזקוף לעודפים ביום 1 בינואר 2022 את השפעת היישום לראשונה של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים. בחודש דצמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לפיו, במידה והיישום לראשונה יגרום לקיטון בהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי, נטו מהשפעת המס, רשאי התאגיד הבנקאי לכלול קיטון זה בהדרגה על פני 3 שנים. הבנק נערך ליישום ההוראה ובשלב זה לא ניתן לאמוד את השפעתה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

יישום דירוגי אשראי חיצוניים

החל מהרבעון הראשון לשנת 2021, עבר הבנק לשימוש במדרג אחד בלבד לצרכי מדידת הלימות ההון (כמתאפשר בהוראות בנק ישראל) במקום שימוש בדירוג הנמוך מבין שני מדרגים כפי שנהג הבנק עד כה. החברה המדרגת שתישאר בשימוש היא חברת Standard & Poor's (S&P). השפעת המעבר למדרג אחד למועד המעבר הינה עלייה של כ-0.12% ביחס הון עצמי רובד 1 ועלייה של כ-0.16% ביחס ההון הכולל.

פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 2

בחודש יולי 2021, ביצעה הפועלים הנפקות פדיון מוקדם מלא של שטרי הון הנדחים סדרה 1 בהיקף של כ-1.2 מיליארד ש"ח. הסכום שנפדה לא מוכר בהון הפיקוחי החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2021.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 20-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2020	30 ביוני 2020	30 ביוני 2021	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
40,070	38,300	42,445	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
488	488	244	הון רובד 1 נוסף
40,558	38,788	42,689	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
10,221	9,730	9,196	הון רובד 2
50,779	48,518	51,885	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾
2. יתרונות משוקללות של נכסי סיכון			
321,149	312,747	339,700	סיכון אשראי ⁽²⁾
3,447	4,769	3,209	סיכונים שוק
23,166	23,428	22,750	סיכון תפעולי
347,762	340,944	365,659	סך-הכל יתרונות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.52%	11.23%	11.61%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.66%	11.38%	11.67%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.60%	14.23%	14.19%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.24%	9.26%	9.21%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
12.50%	12.50%	12.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
10.29%	10.28%	10.29%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ללא הוראת השעה ⁽³⁾
13.50%	13.50%	13.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ללא הוראת השעה ⁽³⁾

- (1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות ראה בסעיף זה לעיל.
- (2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 428 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2021, 578 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020 ו-733 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2020 בשל התאמות בגין תוכניות ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים ממועד תחילתן.
- (3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרשו עובר ליום 31 במרץ 2020 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה, והחל ממועד זה ולמשך תקופת הוראת השעה (ראה בסעיף זה לעיל) הינם 9% ו-12.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה. הנתונים ליום 30 ביוני 2020 וליום 31 בדצמבר 2020 עודכנו לאור הבהרות הפיקוח על הבנקים כי דרישת ההון הנוספת בגין הלואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד.

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6%). תחילת יישום ההוראה מיום פרסומה. עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. ביום 22 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021.

טבלה 2-1: יחס מינוף

31 בדצמבר 2020	30 ביוני 2020	30 ביוני 2021	
			במיליוני ש"ח
			בנתוני המאוחד
40,558	38,788	42,689	הון רובד 1*
597,837	556,182	656,533	סך החשיפות*
			באחוזים
6.78%	6.97%	6.50%	יחס מינוף
5.50%	6.00%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים**

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית" לעיל](#)). השפעת ההקלות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 ביוני 2021, המוערכת בכ-0.05% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

** לפי חוזר הפיקוח על הבנקים יחס המינוף המזערי הינו 5.5% בתקופת הוראת השעה. לפרטים נוספים ראה [סעיף "יחס מינוף" לעיל](#).

הקישור ביחס המינוף ליום 30 ביוני 2021 נובע בחלקו מגידול בחשיפות אשראי. כמו-כן, נובע מעלייה בנפח המאזן בעקבות גידול בפיקדונות הציבור ומנגד עלייה במזומנים ופיקדונות בבנקים כתוצאה מההרחבה המוניטרית שבוצעה על-ידי בנק ישראל והעלייה בנזילות שחלה בעקבותיה, כך שחלק מהקישור מקורו גם בעלייה בנזילות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 ובביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

טבלה 2-22: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021											
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל								
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח											
סך-הכל רווח מימוני, נטו	2,709	117	2,592	-	818	28	316	206	501	12	711
עמלות והכנסות אחרות	824	11	813	40	19	24	121	69	213	36	291
סך הכנסות	3,533	128	3,405	40	837	52	437	275	714	48	1,002
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(647)	(2)	(645)	-	-	(2)	(270)	(52)	23	-	(344)
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,980	126	1,854	13	102	33	151	110	480	48	917
רווח (הפסד) לפני מסים	2,200	4	2,196	27	735	21	556	217	211	-	429
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)	803	24	779	10	249	8	204	82	78	-	148
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,419	(21)	1,440	17	509	13	352	135	133	-	281
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח	328,909	14,954	313,955	-	-	2,635	83,231	33,686	55,482	617	138,304
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	483,090	18,848	464,242	-	-	85,056	67,800	32,365	87,878	33,278	157,865

(1) כולל הלוואות לדיור בסך של 19.3 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									משקי בית ⁽¹⁾
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	
במיליוני ש"ח											
2,359	91	2,268	1	500	29	297	188	496	17	740	סך-הכל רווח מימוני, נטו
795	9	786	62	33	21	98	65	189	33	285	עמלות והכנסות אחרות
3,154	100	3,054	63	533	50	395	253	685	50	1,025	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
1,128	69	1,059	-	(1)	(4)	212	95	250	2	505	
1,826	115	1,711	25	90	38	130	88	424	42	874	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים											
200	(84)	284	38	444	16	53	70	11	6	(354)	
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת											
73	(10)	83	4	147	14	27	43	15	5	(172)	
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת											
128	(74)	202	34	298	2	26	27	(4)	1	(182)	
הפסד מפעילות מופסקת											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
133	(71)	204	34	300	2	26	27	(4)	1	(182)	
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח											
299,690	14,347	285,343	-	-	1,641	67,319	31,344	54,884	628	129,527	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח											
400,816	17,992	382,824	-	-	54,477	45,004	26,443	71,921	34,374	150,605	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#).
 (1) כולל הלוואות לדיוור בסך של 13.9 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח											
5,391	237	5,154	-	1,653	51	613	401	994	22	1,420	רווח מימוני, נטו
1,723	21	1,702	136	54	49	234	138	431	75	585	עמלות והכנסות אחרות
7,114	258	6,856	136	1,707	100	847	539	1,425	97	2,005	סך הכנסות
(1,155)	4	(1,159)	-	-	-	(411)	(96)	(3)	-	(649)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,899	256	3,643	49	201	71	294	209	937	92	1,790	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,370	(2)	4,372	87	1,506	29	964	426	491	5	864	רווח (הפסד) לפני מסים
1,629	36	1,593	32	494	11	377	168	185	1	325	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
2,773	(38)	2,811	55	1,044	18	587	258	306	4	539	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
328,909	14,954	313,955	-	-	2,635	83,231	33,686	55,482	617	138,304	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
483,090	18,848	464,242	-	-	85,056	67,800	32,365	87,878	33,278	157,865	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) כולל הלוואות לדיור בסך של 19.3 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח											
4,857	226	4,631	1	922	72	604	384	1,047	50	1,551	רווח מימוני, נטו
1,680	19	1,661	93	65	49	203	137	410	77	627	עמלות והכנסות אחרות
6,537	245	6,292	94	987	121	807	521	1,457	127	2,178	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
1,937	107	1,830	-	-	4	537	174	456	2	657	
3,742	316	3,426	141	180	80	245	175	823	84	1,698	הוצאות תפעוליות ואחרות
858	(178)	1,036	(47)	807	37	25	172	178	41	(177)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
436	(14)	450	4	313	22	13	90	86	18	(96)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
424	(164)	588	(51)	496	15	12	82	92	23	(81)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
(109)	-	(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
325	(158)	483	(160)	500	15	12	82	92	23	(81)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח											
299,690	14,347	285,343	-	-	1,641	67,319	31,344	54,884	628	129,527	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח											
400,816	17,992	382,824	-	-	54,477	45,004	26,443	71,921	34,374	150,605	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#).
 (1) כולל הלוואות לדיוור בסך של 13.9 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי בית במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-539 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 81 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי בתקופה המקבילה אשתקד, וקוזז על-ידי ירידה ברווח המימוני, נטו וכן מעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-1,420 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,551 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה ביתרות האשראי הצרכני, לצד ירידה במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. מנגד, חלה עלייה כתוצאה מגידול בהיקפי האשראי לדיור ומהמשך העלייה במרווח הממוצע באשראי זה.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמו ב-585 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-627 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות משוק ההון ובעמלות דמי ניהול חשבון.

בגין הפסדי אשראי נרשמו במחצית הראשונה של שנת 2021 הכנסות בסך של כ-649 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-657 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לרבות בגין הלוואות לדיור, לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים והמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית. זאת, בנוסף להמשך מגמת הירידה במחיקות האוטומטיות וכן לירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמו ב-1,790 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,698 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכם בכ-138 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-133 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול ביתרות האשראי נובע מעלייה בסך של כ-6 מיליארד ש"ח ביתרות האשראי לדיור. גידול זה קוזז על-ידי קיטון ביתרות האשראי הצרכני שמקורו ברבעון הראשון של השנה. ברבעון השני של השנה חל גידול קל ביתרות האשראי הצרכני.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכמו בכ-157.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-156.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הבנקאות הפרטית במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-4 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 23 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-22 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-50 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכם בכ-0.6 מיליארד ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2020.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכמו בכ-33.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-33.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-306 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-92 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי בתקופה המקבילה אשתקד. גידול זה קוזז על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות וכן מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-994 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,047 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמו ב-431 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-410 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות משוק ההון, עמלות מעסקי מימון ועמלות הפרשי המרה, שקוזזה בחלקה על-ידי ירידה בעמלות דמי ניהול חשבון.

בגין הפסדי אשראי נרשמו במחצית הראשונה של שנת 2021 הכנסות בסך של כ-3 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-456 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית, לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים, שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמו ב-937 מיליון ש"ח בהשוואה ל-823 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכם בכ-55.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-54.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכמו בכ-87.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-79.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל ההרחבה המוניטרית שביצע בנק ישראל כחלק מהתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, אשר מגדילה את בסיס הכסף ובמקביל את פיקדונות הציבור.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-258 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-82 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי בתקופה המקבילה אשתקד וכן מעלייה ברווח המימוני, נטו. גידול זה קוזז על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-401 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-384 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי והפיקדונות.

בגין הפסדי אשראי נרשמו במחצית הראשונה של שנת 2021 הכנסות בסך של כ-96 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-174 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים, שהביא לקיטון בשיעורי הפרשה הקבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמו ב-209 מיליון ש"ח בהשוואה ל-175 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכם בכ-33.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-30.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכמו בכ-32.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-27.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-587 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי בתקופה המקבילה אשתקד וכן מעלייה בהכנסות מעמלות. גידול זה קוזז על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמו ב-234 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-203 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון, שקוזזה בחלקה על-ידי ירידה בעמלות שוק ההון.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמו ב-411 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 537 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע מקיטון בהפרשה הקבוצתית, מירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני וכן מעלייה בגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמו ב-294 מיליון ש"ח בהשוואה ל-245 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכם בכ-83.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-71.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע מעלייה בהיקפי הפעילות של כלל ענפי המשק ובפרט בענפי הנדל"ן.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכמו בכ-67.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-56.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל ההרחבה המוניטרית שביצע בנק ישראל כחלק מהתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, אשר מגדילה את בסיס הכסף ובמקביל את פיקדונות הציבור. בד בבד, העלייה באשראי העסקי במשק ובכלל זה בהנפקות ראשוניות, תרמו להגדלת יתרות הפיקדונות של החברות.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-18 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מירידה בהוצאות תפעוליות ואחרות וקוזז על-ידי ירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-51 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-72 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהכנסות מפעילות חדר עסקות כתוצאה מקיטון בהיקף העסקות ביחס לתקופה המקבילה אשר הושפעה מתנודתיות שחלה בשווקים.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכם בכ-2.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-3.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכמו בכ-85.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-64.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל ההרחבה המוניטרית שביצע בנק ישראל כחלק מהתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, אשר מגדילה את בסיס הכסף ובמקביל את פיקדונות הציבור.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-1,044 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-500 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-1,653 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-922 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווחים מהשקעה במניות ומעלייה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. כמו-כן, חל גידול ברווחים כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על

בסיס צבירה. מנגד, חל קיטון בהכנסות מפעילות חדר עסקות, כאשר בתקופה המקבילה אשתקד חלה עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות בשוק בעקבות משבר התפשטות נגיף קורונה.

לפרטים בדבר השפעת התפשטות נגיף הקורונה על מוסדות פיננסיים זרים, ראה [פרק סיכון אשראי](#) בסקירת הסיכונים להלן.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-55 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 160 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם בסך של 55 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד מפעילות נמשכת בסך של 51 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מירידה בהוצאות המשפטיות והוצאות בגין שיערוך ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, וכן מגידול ברווחי הון ממכירת נכסי נדל"ן.

כמו-כן, מגזר אחר כולל בתקופה המקבילה אשתקד, הפסד המיוחס לפעילות מופסקת בסך של כ-109 מיליון ש"ח אשר נובע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראל בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבידנד בעין לבעלי המניות בחודש מרץ 2020.

מגזר הפעילות הבינלאומית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכם ב-38 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 158 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מהוצאות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים במחצית הראשונה של שנת 2020 ומירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה. בנוסף, חל קיטון בהוצאות הפסדי האשראי. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-54 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2021 בהשוואה להפסד של כ-22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-74 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2021 בהשוואה להפסד בסך של כ-121 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע מהוצאות המיוחסות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שנרשמו בתקופה המקבילה ומירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 ביוני 2021 הסתכם בכ-15.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-14.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

- האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2021 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-14.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-13.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-12.5 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-5.7 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה. זאת, בהשוואה לכ-11.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, מתוכו סך של כ-5.0 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה.
- האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2021 בבנק פוזיטיב בתורכיה הסתכם בכ-0.3 מיליארד ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2020.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2021 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-18.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-18.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, מרביתם מקורם בסניף ניו-יורק. בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-9.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-7.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-9.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-10.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות ושיוכם ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לקבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. לפרטים בדבר הקריטריונים השונים לסיווג ולכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			סך ההכנסות
				מסחרי	עסקי ⁽¹⁾	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
2,709	-	825	110	296	390	278	320	490	סך-הכל רווח מימוני, נטו
824	38	30	9	108	136	12	138	353	עמלות והכנסות אחרות
3,533	38	855	119	404	526	290	458	843	סך ההכנסות
(647)	-	(1)	(2)	(29)	(254)	(172)	(23)	(166)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,980	6	128	113	152	185	102	335	959	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,200	32	728	8	281	595	360	146	50	רווח (הפסד) לפני מסים
803	14	249	28	102	218	128	49	15	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
1,419	18	499	(18)	179	377	232	97	35	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
323,757	-	2,341	13,504	47,513	86,192	104,949	31,787	37,471	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
483,090	-	61,170	18,663	46,036	73,164	-	60,851	223,206	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-4,613 מיליוני ש"ח.
- (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020*									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים
				עסקי ⁽¹⁾	מסחרי	הלואות לדיוור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לוקוחות	
במיליוני ש"ח									
2,359	4	497	81	381	269	240	335	552	סך-הכל רווח מימוני, נטו
795	60	31	13	130	86	12	125	338	עמלות והכנסות אחרות
3,154	64	528	94	511	355	252	460	890	סך ההכנסות
1,128	-	(1)	69	241	123	244	159	293	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,826	6	132	117	154	122	79	314	902	הוצאות תפעוליות ואחרות
200	58	397	(92)	116	110	(71)	(13)	(305)	רווח (הפסד) לפני מסים
73	21	131	(15)	44	44	(30)	(9)	(113)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
133	37	269	(74)	72	66	(41)	(4)	(192)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
293,700	-	1,211	12,772	75,371	40,920	93,898	31,095	38,433	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
400,816	-	36,730	17,927	54,696	28,060	-	52,853	210,550	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאלות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-3,755 מיליוני ש"ח.
- (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי ⁽¹⁾	מסחרי	הלואות לדיוור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
5,391	-	1,655	216	767	581	546	638	988	רווח מימוני, נטו
1,723	129	63	18	283	211	24	277	718	עמלות והכנסות אחרות
7,114	129	1,718	234	1,050	792	570	915	1,706	סך ההכנסות
(1,155)	-	1	4	(389)	(68)	(240)	(68)	(395)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,899	42	244	241	355	288	193	657	1,879	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,370	87	1,473	(11)	1,084	572	617	326	222	רווח (הפסד) לפני מסים
1,629	35	485	36	417	221	230	122	83	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
2,773	52	1,017	(44)	667	351	387	204	139	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
323,757	-	2,341	13,504	86,192	47,513	104,949	31,787	37,471	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
483,090	-	61,170	18,663	73,164	46,036	-	60,851	223,206	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-4,613 מיליוני ש"ח.
 (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020*									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים
				מסחרי	עסקי ⁽¹⁾	הלואות לדיוור	עסקים קטנים	לוקוחות	
במיליוני ש"ח									
4,857	9	916	205	772	556	475	714	1,210	רווח מימוני, נטו
1,680	92	59	27	267	188	27	276	744	עמלות והכנסות אחרות
6,537	101	975	232	1,039	744	502	990	1,954	סך ההכנסות
1,937	-	4	107	529	298	276	299	424	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,742	131	230	320	301	239	153	608	1,760	הוצאות תפעוליות ואחרות
858	(30)	741	(195)	209	207	73	83	(230)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
436	11	288	(20)	86	87	30	33	(79)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
424	(41)	455	(175)	123	120	43	50	(151)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
325	(150)	459	(169)	123	120	43	50	(151)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
293,700	-	1,211	12,772	75,371	40,920	93,898	31,095	38,433	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
400,816	-	36,730	17,927	54,696	28,060	-	52,853	210,550	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאילות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-3,755 מיליוני ש"ח.
- (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [פרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה"](#) בדוח ממשל תאגידי.

2.6. חברות עיקריות

2.6.1. חברות בישראל

קבוצת פועלים אקוויטי

קבוצת פועלים אקוויטי (לשעבר: "פועלים שוקי הון"), המהווה את זרוע ההשקעות הראליות של הבנק ומוחזקת בבעלות מלאה, פועלת בשני תחומים עיקריים:

- השקעות ישירות בחברות בהון ומעין הון (מזנין) וכן השקעה וייזום קרנות השקעה פרטיות. מדיניות ההשקעות בפועלים אקוויטי מותאמת למגבלות חוק הבנקאות (רישוי) ולפיכך כוללת, בין היתר, החזקות מיעוט בלבד (עד 20% מכל אחד מאמצעי השליטה). פועלים אקוויטי מבצעת את ההשקעות במגוון סקטורים הכוללים, בין היתר: תשתיות, אנרגיה מתחדשת, תעשייה, נדל"ן, טכנולוגיה ופינטק.
- פעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל, אשר במסגרת פעילות זו, פועלים אקוויטי מעמידה מגוון שירותים הכוללים: ייעוץ פיננסי ואסטרטגי למיזמים ורכישות וליווי חברות בהשקעות שונות בארץ ובחו"ל וייעוץ לגיוס הון ציבוריים ופרטיים בחו"ל. בנוסף, פועלים אקוויטי מחזיקה בפועלים אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ (חברה ציבורית, שיעור ההחזקה כ-27.6%), העוסקת במתן שירותי ייעוץ, חיתום וניהול הנפקות ציבוריות בישראל ובגיוס הון בדרך של הנפקות פרטיות.

במהלך שנת 2020 וכן במחצית הראשונה של שנת 2021 הגדיל הבנק את היקף ההשקעות המבוצעות בפועלים אקוויטי, במסגרת מתווה השקעות רב שנתי עד לשנת 2023 אשר אושר בדירקטוריון הבנק.

יתרת ההשקעות של פועלים אקוויטי ליום 30 ביוני 2021 הסתכמה בסך של כ-2.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. בנוסף, קיימות התחייבויות להשקעה בסך של כ-0.9 מיליארד ש"ח נכון ליום 30 ביוני 2021.

תרומת פועלים אקוויטי לתוצאות הפעילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמה ברווח בסך של כ-158 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקרו מרווח משערך מניית לאור אינדיקציות לעליית שווי הנובעות מגיוסים ועסקות שבוצעו במניות החברות בין בעלי מניות קיימים לחדשים, במחירים גבוהים מעלות ההשקעה. בנוסף, חל גידול ברווח ממימוש השקעות ובחלק החברה ברווחי חברות כלולות.

השקעת הבנק בפועלים אקוויטי הסתכמה ביום 30 ביוני 2021 ב-1.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-1.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. תשואת הרווח הנקי להשקעה של קבוצת פועלים אקוויטי הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2021 ב-19.6% בחישוב שנתי, בהשוואה ל-1.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

2.6.2. חברות מחוץ לישראל

Hapoalim (Switzerland) Ltd (להלן: "הפועלים שוויץ")

חברה בת (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשוויץ, שעסקה בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ. למועד הנוכחי לא נותרו חשבונות לקוחות בשלוחה. הבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי.

ההפסד במחצית הראשונה של שנת 2021 של הפועלים שוויץ הסתכם בסך של 19 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה להפסד בסך של 28 מיליון פרנק שוויצרי בתקופה המקבילה אשתקד.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, המוחזק בשיעור של 69.83% על-ידי הבנק והפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. קבלת פיקדונות כפופה לרגולציה המקומית והיא מותרת עד לגובה האשראי של כל לווה.

במסגרת התוכנית האסטרטגית, הבנק פועל למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. במקביל, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. בחודש פברואר 2021 התקשר הבנק, יחד עם בעל מניות המיעוט, בהסכם למכירת מלוא החזקות הצדדים (100%) בבנק פוזיטיף לרוכש.

העסקה הייתה כפופה לקבלת אישורים רגולטוריים עד ליום 30 ביוני 2021. ביום 29 ביולי 2021 התקבל אישור המפקח על הבנקים התורכי לעסקה ולאחריו לא נדרשים אישורים רגולטוריים נוספים. הצדדים מנהלים משא ומתן בנוגע להשלמת העסקה. אין ודאות כי העסקה תושלם או לגבי אופן השלמתה ותוצאותיה. זאת גם בהתחשב במצב הכלכלי בתורכיה ובנסיבותיו של בנק פוזיטיף.

בעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיף, לו קיימות טענות כנגד הבנק בנוגע להשפעה לכאורה של הבנק על ניהול בנק פוזיטיף, ואשר עליהן התחייב לוותר בכפוף להשלמת עסקת המכירה, פתח בהליכים משפטיים (בעצמו ועל-ידי דירקטורים מטעמו) כנגד בנק פוזיטיף במטרה לבטל החלטות שקיבלה האסיפה הכללית של בנק פוזיטיף.

לפרטים בדבר הנחיות בנק ישראל להגדלת שיעורי השקלול של נכסי הסיכון וניכוי מסגרת קווי האשראי מההון הפיקוחי, ראה [פרק הון והלימות הון לעיל](#). יתרת האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2021 הסתכמה ב-757 מיליון לירות תורכיות (כ-284 מיליון ש"ח), בהשוואה ליתרה בסך של 700 מיליון לירות תורכיות (כ-302 מיליון ש"ח) בסוף שנת 2020.

התוצאות העסקיות של קבוצת בנק פוזיטיף במחצית הראשונה של שנת 2021 הסתכמו בהפסד של כ-2 מיליון לירות תורכיות לעומת הפסד בסך של כ-40 מיליון לירות תורכיות בתקופה המקבילה אשתקד.

סך השקעת הבנק בבנק פוזיטיף ליום 30 ביוני 2021, לאחר הכרה בהפסד מירידת-ערך של ההשקעה כאמור לעיל, הסתכמה ב-101 מיליון ש"ח (3 מיליון ש"ח בהון, ו-98 מיליון ש"ח יתרה מנוצלת של קו אשראי שהועמד לבנק פוזיטיף. לפרטים ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף](#)), בהשוואה לכ-99 מיליון ש"ח (3 מיליון ש"ח בהון ו-96 מיליון ש"ח יתרה מנוצלת של קו אשראי) בסוף שנת 2020.

לפרטים אודות חברות נוספות ומידע נוסף הנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית](#) בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי להלן.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של הבנק ב"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2021" להלן "דוח על הסיכונים".

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי. ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטוית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. מנהל הסיכונים הראשי (CRO) וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הינו ד"ר א. בכר. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם. חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר צ. כהן, והממונה על החטיבה הקמעונאית הגב' ד. רביב. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית. הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב. הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו. לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול הסיכונים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה. פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
- **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה ["דוח על הסיכונים"](#). סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפוזר לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמא: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה

הבנק פועל לתמוך בלקוחותיו בתקופת המשבר תוך התחשבות בהשפעות המשבר על סיכון האשראי ולצורך כך ביצע מספר צעדים המפורטים בפרק 2.1.3 לעיל. צעדים אלו, לצד צעדי התמיכה הממשלתיים תמכו והביאו לשיפור מצבם של לקוחות הבנק.

במסגרת הערכות הבנק לתוצאות משבר הקורונה, ובמטרה להעריך את השפעותיו האפשריות, נבחנו תרחישים פנימיים שונים להתפתחות שורה של פרמטרים כלכליים, ואלו משמשים את הבנק לאמידת ההשפעות על הבנק ובפרט, הבנק בוחן את השלכות המשבר הפוטנציאליות על תיק האשראי וזאת גם ככלי תומך לבחינת נאותות הפסדי האשראי. יודגש כי תרחישים כאמור מבוצעים בגישות שונות הנהוגות בכל בנק והתלויות באופן ניהול הסיכונים של כל תאגיד בנקאי ולפיכך יתכנו הערכות שונות, לעיתים אף באופן מהותי בין התאגידים הבנקאיים. בתרחיש אשר שימש את הבנק לאתגור יתרת ההפרשה הקבוצתית הבנק מניח כי התפשטות הנגיף לא תביא להגבלות מהותיות על הפעילות הכלכלית. בהתאם להנחה זו, צמיחת המשק נמשכת וצפויה לעמוד על כ-5.0% בשנת 2021. שיעור האבטלה הרחב צפוי לרדת בהדרגה ל-7.5% בסוף שנת 2021. המדיניות המוניטרית המרחיבה צפויה להיוותר על כנה, ריבית בנק ישראל צפויה להיוותר ברמה של 0.1%.

יתרת ההפרשה הקבוצתית, הופחתה ברבעון הנוכחי בסך של כ-0.4 מיליארד ש"ח והיא מסתכמת לתאריך הדוחות הכספיים בכ-4.5 מיליארד ש"ח מהווה "כרית ביטחון" אל מול התממשות אפשרית בעתיד של הפסדי האשראי הפרטניים ובמחיקות האוטומטיות, קרי: הכרה בהפסדי אשראי גבוהים יותר על-ידי הגדלת יתרת ההפרשה הקבוצתית אל מול התממשות עתידית אפשרית של הפסדים פרטניים ומחיקות אוטומטיות. בהתאם לתרחיש שערך הבנק ככל שיתממשו נתוני התרחיש וככל שהשפעת נתוני התרחיש על איכות התיק תהיה על-פי המודלים וההנחות שנקטו, רמת הפסדי האשראי האפשריים של הבנק בשנה הקרובה עשויה בהסתברות שאינה זניחה, לקטון ב-0.2 מיליארד ש"ח או לגדול ב-0.3 מיליארד ש"ח ביחס להוצאה להפסדי אשראי החזויה בשנה הקרובה בתרחיש הייחוס.

יודגש כי חיזוי הפסדי אשראי הינו תוצאה של הנחות והערכות אשר בשלב זה קשה עד מאד לקבוע את סבירותן.

השינוי בהפרשה להפסדי אשראי נובע בעיקרו כתוצאה מהקטנת ההפרשה הקבוצתית כדי לבטא שיפור בתחזיות לגבי מצב המשק והיקף הפסדי האשראי העתידיים.

כפי שתואר לעיל, בשל אי הודאות הרבה השוררת יודגש כי הנחות שונות היו יכולות להביא לתוצאות שונות אף באופן מהותי מאילו המתוארות לעיל וכמו-כן עשויות להביא לתוצאות שונות בין התאגידים הבנקאיים השונים. הערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של התפשטות נגיף הקורונה והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בפרק 1.1 לעיל, הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל.

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לוויים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם נקב משבר התפשטות נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל במהלך שנת 2020 דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם למתווים נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל המשבר מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. עוד נקבע כי, לווה נחשב לווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים במועד יישום השינויים.

ייצוב לוויים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, אשר הם לוויים תקינים הנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה ממשבר התפשטות נגיף הקורונה ככלל לא יחשב כארגון מחדש של חוב בעייתי, בפרט כאשר מתקיימים התנאים הבאים:

- השינוי בוצע בשל משבר התפשטות נגיף הקורונה
- הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמו השינויים
- השינוי הוא לזמן קצר

בסוף שנת 2020 פרסם בנק ישראל מתווים עדכניים המתייחסים לשינויים בתנאי הלוואות שיאושרו לאחר ה-1 בינואר 2021. על-פי המתווים העדכניים תאגיד בנקאי רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות לדיוור, אשראי צרכני, ואשראי לעסקים קטנים וזעירים, שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1 בינואר 2021 ועד ליום 31 במרץ דחיות תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים. היקף החובות שנדחו בהתאם למתווים העדכניים, והשפעות יישום ההקלות בגינם אינם מהותיים.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הבנק העמיד לרשות לקוחותיו כלים, מוצרי אשראי ומוצרים נוספים להתמודדות עם המשבר. לפרטים נוספים ראה [פרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה"](#) בדוח ממשל תאגידי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

להלן פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים החל מחודש מרץ 2020, במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל. הנתונים מייצגים את יתרת החובות נכון למועד הדיווח לאחר פירעונות שבוצעו בחובות שתקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה.

טבלה 1-3: פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי

חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים						פירוט נוסף של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽²⁾			חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדיווח		
	חובות לא בעייתיים			חובות לא בעייתיים			יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו	יתרת חוב רשומה	מזה: יתרת חוב רשומה בפיגור של 30 ימים או יותר	
	חובות שאינם בדירוג ביצוע אשראי	חובות בדירוג ביצוע אשראי	חובות בדירוג ביצוע אשראי	חובות לא בעייתיים	חובות לגביהם בוצעה דחייה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחייה של יותר מ-6 חודשים						
במיליוני ש"ח												
עסקים גדולים	1,339	66	102	508	-	-	831	831	50	699	1,430	-
עסקים בינוניים	410	84	102	21	63	-	389	326	95	288	1,823	2
עסקים קטנים וזעירים	634	1,811	235	61	65	-	573	508	67	485	6,173	42
אנשים פרטיים - ללא דיור	22	378	8	-	4	-	22	18	2	15	3,507	55
הלוואות לדיור	963	1,702	53	34	93	16	929	820	81	743	18,736	606
סך-הכל ישראל	3,368	4,041	500	624	225	16	2,744	2,503	295	2,230	31,669	705
פעילות בחו"ל	122	2	7	96	-	-	26	26	26	-	2,457	-
סך-הכל ליום	3,490⁽⁴⁾	4,043	507	720⁽³⁾	225	16	2,770	2,529	321	2,230	34,126	705
סך-הכל ליום	31.12.20	15,444	77,672	1,415	1,247	123	14,197	11,290	5,770	7,437	27,024	464

(1) נכון ליום 31 ביולי 2021 הסתכמה יתרת האשראי בגינו נדחו תשלומים לסך של כ-2,642 מיליון ש"ח ויתרת התשלומים שנדחו בפועל הסתכמה לסך של כ-358 מיליון ש"ח.
 (2) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחיות שלהן הלווה זכאי לפי כל דין.
 (3) מזה: חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 99 מיליון ש"ח.
 (4) מזה: כולל הלוואות בערבות מדינה בסך של כ-195 מיליון ש"ח אשר נמצאות בדחיית תשלומים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

אשראי בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה, החליטה המדינה על הקמת קרן הלוואות ייעודית שעיקרה סיוע לעסקים קטנים, בינוניים וגדולים שנקלעו לקשיי תזרים כתוצאה מהתפרצות הנגיף. תנאי הלוואות נקבעו על-ידי משרד האוצר והינם אחידים לכל סוגי הלוואות:

- ריבית: שנה ראשונה ריבית אפס (משולמת על-ידי המדינה לבנק), שנה שנייה ואילך, פריים+1.5%
- תקופה: עד 10 שנים, כולל תקופת גרייס עד 12 חודשים
- בנוסף, אושר דחיית תשלומי הלוואות לתקופה של עד שנה, בהלוואות שבהן הסתיימה תקופת הגרייס הראשונה ולא שולמו יותר מ-3 תשלומי קרן.
- ביטחונות לקוח: עד 5% מגובה הלוואה המאושרת.
- סכום הלוואה:
- במסלול הכללי: 40% מהמחזור השנתי של הלקוח או 20 מיליון ש"ח, הנמוך מביניהם.
- במסלול המוגבר: 40% מהמחזור השנתי של הלקוח או 20 מיליון ש"ח, הנמוך מביניהם.

עד כה כ-79% מהאשראי בערבות מדינה ניתן לעסקים קטנים וזעירים וכ-21% נוספים לעסקים בינוניים וגדולים. הסיכון באשראי זה מגודר על-ידי המדינה על-פי השיעורים הבאים: עד 85% באשראי ספציפי, ולא יותר מ-15% לכלל התיק במסלול הכללי, ועד 95% באשראי ספציפי ולא יותר מ-60% לכלל התיק במסלול המוגבר שהושק ביום 21 ביוני 2020. המסלול המוגבר כולל עסקים שנפגעו באופן משמעותי מהתפשטות הקורונה ואשר הציגו ירידה משמעותית במחזור ההכנסות שלהם בשנת 2020 בהשוואה לשנה קודמת, ושהינם ללא יכולת תזרימית עצמאית להתמודד עם הנזקים התזרימיים.

לפרטים בדבר הבהרת הפיקוח על הבנקים בקשר עם הטיפול החשבונאי בדחיות תשלומים הניתנות להלוואות בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר נגיף הקורונה, ראה [ביאור ג1](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-3: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 ביוני	
2020	2021	
במיליוני ש"ח		
4,366	4,512	עסקים קטנים וזעירים
995	959	עסקים בינוניים
306	232	עסקים גדולים
5,667	5,703	סך-הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 3-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור⁽¹⁾

יתרה ליום 31.12.20				יתרה ליום 30.06.21				
סך-הכל	פרטי	דיור	מסחרי	סך-הכל	פרטי	דיור	מסחרי	
במיליוני ש"ח								
								סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾
295,391	29,709	96,376	169,306	316,560	30,581	102,843	183,136	סיכון אשראי מאזני
156,262	21,068	7,685	127,509	166,245	18,732	9,949	137,564	סיכון אשראי חוץ-מאזני
451,653	50,777	104,061	296,815	482,805	49,313	112,792	320,700	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
								סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
13,416	3,374	2,415	7,627	11,562	2,235	1,932	7,395	א. לא בעייתי - מאזני
10,630	807	653	9,170	8,917	746	637	7,534	ב. סך-הכל בעייתי ⁽²⁾
4,405	22	-	4,383	3,393	27	-	3,366	(1) השגחה מיוחדת
2,254	47	652	1,555	1,934	38	636	1,260	(2) נחות
3,971	738	1	3,232	3,590	681	1	2,908	(3) פגום
24,046	4,181	3,068	16,797	20,479	2,981	2,569	14,929	סך-הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
3,573	166	38	3,369	3,028	112	24	2,892	סיכון אשראי חוץ-מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
27,619	4,347	3,106	20,166	23,507	3,093	2,593	17,821	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
728	45	652	31	773	37	635	101	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾
479,272	55,124	107,167	316,981	506,312	52,406	115,385	338,521	סך-הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
								מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים
3,208	313	1	2,894	2,792	235	1	2,556	א. חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית
33	-	-	33	34	-	-	34	ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
3,241	313	1	2,927	2,826	235	1	2,590	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

כדי לשקף את השפעת המשבר ביצע הבנק תהליכי החמרת דירוגים פנימיים על בסיס הערכות למידת השפעת המשבר על סגמנטים שונים בשילוב עם פרמטרים נוספים. כתוצאה מכך חל גידול משמעותי ביתרות האשראי שאינו בדירוג ביצוע בתחילת המשבר במהלך המחצית הראשונה של 2021 חל שיפור בכל המגזרים בעקבות שיפור בנתוני הלווים והערכה מעודכנת של השפעות המשבר עליהם, החמרת הדירוגים הפנימיים הותאמה להערכה מעודכנת. עדכון הדירוגים הפנימיים צפוי להמשיך, בהתאם להערכות הבנק לגבי השלכות המשבר.

טבלה 4-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
3,221	739	3,960
592	104	696
(175)	(3)	(178)
(157)	(58)	(215)
(573)	(100)	(673)
2,908	682	3,590
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
2,012	698	2,710
94	96	190
(59)	(50)	(109)
(334)	(94)	(428)
1,713	650	2,363
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
1,342	111	1,453
157	63	220
(180)	(24)	(204)
(242)	(76)	(318)
(265)	(37)	(302)
(157)	(58)	(215)
242	76	318
1,162	92	1,254
(19)	-	(19)

טבלה 4-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			
מסחרי	פרטי	סך-הכל	
במיליוני ש"ח			
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור			
4,442	764	3,678	יתרת חובות פגומים לתחילת השנה
616	203	413	חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה
(4)	(2)	(2)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(365)	(111)	(254)	חובות פגומים שנמחקו
(460)	(84)	(376)	חובות פגומים שנפרעו
4,229	770	3,459	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש			
1,374	707	667	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
1,874	186	1,688	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
(213)	(100)	(113)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(198)	(73)	(125)	חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג שאינו פגום או שנפרעו
2,837	720	2,117	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים			
1,408	136	1,272	יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה
613	129	484	הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה
(94)	(26)	(68)	הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה
(179)	(59)	(120)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
340	44	296	נזקף לדוח רווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי
(365)	(111)	(254)	מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה
179	59	120	גביית חובות שנמחקו חשבונאית
1,562	128	1,434	יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה

טבלה 5-3: מדדי סיכון אשראי

ליום		
31.12.20	30.06.21	
1.29%	1.09%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.24%	0.24%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
2.00%	1.57%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.75%	1.37%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור**,*
155.18%	143.51%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום*
131.08%	118.08%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר*
2.55%	2.06%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
0.64%	(0.73%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.09%	(0.05%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
4.28%	(2.99%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
** כולל הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים.

ניתוח איכות התיק

במחצית הראשונה 2021 נרשמה ירידה (שיפור) במדדים הבאים לעומת סוף שנת 2020:

- שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור.
- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור.
- שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור.
- שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור.
- שיעור ההוצאה (הכנסה) הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.
- שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור (ריקברי).
- ונרשמה יציבות בשיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור.

השיפור במדדי איכות התיק במחצית הראשונה של 2021 הושפע במידה רבה מההתאוששות במשק ומצעדי התמיכה הממשלתיים כמו גם משיפור בהערכות השפעת המשבר בהתאם.

לגבי מדדים נוספים המתייחסים לסיכון תיק האשראי של אנשים פרטיים בלבד ראה [טבלה 18-3](#) להלן.

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 ביוני 2021						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	הפסדי אשראי ⁽⁴⁾		יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
				הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	
במיליוני ש"ח						
תעשייה	33,083	32,055	641	222	(13)	312
בינוי ונדל"ן - בינוי	86,046	84,502	738	460	(37)	603
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	31,551	29,564	376	140	(108)	463
מסחר	40,054	38,082	819	254	(118)	844
שירותים פיננסיים	43,033	42,754	159	6	(3)	250
שירותים עסקיים אחרים	15,952	14,713	189	95	(20)	189
שירותים ציבוריים וקהילתיים	8,538	8,149	79	40	(16)	69
ענפים אחרים	45,227	40,503	3,563	1,495	(186)	1,485
סך-הכל מסחרי	303,484	290,322	6,564	2,712	(492)	4,215
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	114,847	112,287	608	1	(240)	511
אנשים פרטיים - אחר	52,218	49,129	748	683	(409)	629
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	470,549	451,738	7,920	3,396	(1,141)	5,355
סך-הכל בנקים בישראל	2,226	2,226	-	-	-	-
ממשלת ישראל	48,570	48,570	-	-	-	-
סך-הכל פעילות בישראל	521,345	502,534	7,920	3,396	(1,141)	5,355
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	35,763	31,067	2,530	874	(14)	493
בנקים וממשלות בחו"ל	41,030	40,867	-	-	-	5
סך-הכל פעילות בחו"ל	76,793	71,934	2,530	874	(14)	498
סך-הכל פעילות בישראל ובחו"ל	598,138	574,468	10,450	4,270	(1,155)	5,853

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 175,345-10,092; 892; 66,833; 344,976 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 ביוני 2020						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
383	54	104	392	979	30,510	32,328
597	26	101	539	771	66,889	70,017
529	(8)	120	284	1,077	23,431	26,117
975	101	273	461	1,227	33,331	36,778
262	-	62	49	209	39,884	40,339
184	38	75	109	144	12,559	13,960
79	6	27	29	70	7,168	7,700
1,577	22	328	1,836	3,398	36,372	42,036
4,586	239	1,090	3,699	7,875	250,144	269,275
713	5	275	2	712	97,874	101,599
1,000	168	382	772	888	51,500	57,003
6,299	412	1,747	4,473	9,475	399,518	427,877
-	-	-	-	-	2,890	2,890
-	-	-	-	-	47,447	47,447
6,299	412	1,747	4,473	9,475	449,855	478,214
453	16	190	553	1,517	31,549	34,551
8	-	-	-	-	39,092	39,787
461	16	190	553	1,517	70,641	74,338
6,760	428	1,937	5,026	10,992	520,496	552,552

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 64,946; 316,736; 13,062; 240 ו-157,568 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יחידת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים) ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
358	14	43	331	826	30,904	32,186
568	(92)	(46)	480	744	73,583	75,580
569	(102)	65	178	1,009	27,119	29,529
966	126	282	456	1,305	35,866	38,483
239	8	49	6	186	41,398	41,714
223	59	134	105	199	13,941	15,257
84	11	38	40	79	8,049	8,500
1,663	17	410	1,726	3,986	37,249	42,545
4,670	41	975	3,322	8,334	268,109	283,794
752	5	314	1	627	103,585	106,659
1,023	209	447	740	808	50,568	54,909
6,445	255	1,736	4,063	9,769	422,262	445,362
-	-	-	-	-	2,833	2,833
-	-	-	-	-	51,398	51,398
6,445	255	1,736	4,063	9,769	476,493	499,593
481	8	210	562	2,469	29,391	33,910
5	-	(3)	-	-	37,504	38,156
486	8	207	562	2,469	66,895	72,066
6,931	263	1,943	4,625	12,238	543,388	571,659

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 321,591; 69,500; 368; 14,890 ו-165,310 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעוף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

3.2.3. בינוי ונדל"ן

ליום 30 ביוני 2021 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-126 מיליארד ש"ח.

טבלה 7-3: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020			יתרה ליום 30 ביוני 2021			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
6,435	2,637	3,798	7,224	2,777	4,447	בנייה למסחר ושירותים
449	95	354	562	136	426	בנייה לתעשייה
50,213	*31,595	18,618	56,813	*33,809	23,004	בנייה לדיור
32,159	6,486	25,673	34,188	6,419	27,769	נכסים מניבים
23,438	12,590	10,848	26,852	14,517	12,335	אחר
112,694	53,403	59,291	125,639	57,658	67,981	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-2,460 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.20: 3,098 מיליוני ש"ח).

ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות לנוהל בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם לנוהל בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2020, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בנוהל בנקאי תקין 315, הגבוה מבניהם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

3.2.4. חשיפת אשראי למדינות זרות

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 8-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 30 ביוני 2021			
חשיפה					
מאזנית	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך-הכל	מאזנית
במיליוני ש"ח					
המדינה					
26,594	6,496	20,098	34,793	7,708	27,085
ארצות-הברית					
2,241	1,022	1,219	1,718	872	846
שוויץ					
13,229	4,051	9,178	13,064	5,507	7,557
אנגליה					
2,096	1,249	847	1,752	1,089	663
גרמניה					
3,062	1,099	1,963	2,423	1,126	1,297
צרפת					
12,316	2,411	9,905	13,061	2,950	10,111
אחרות					
59,538	16,328	43,210	66,811	19,252	47,559
סך-כל החשיפות למדינות זרות					
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS:					
200	67	133	357	59	298
פורטוגל, איטליה, יוון וספרד					
מזה: סך החשיפות למדינות LDC					
1,479	208	1,271	931	156	775
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות*					
9	-	9	8	-	8

שורת "מזה: סך החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* רשימת המדינות עם בעיות נזילות מבוססת על מספר קריטריונים שנקבעו על-ידי הבנק. התפשטות נגיף הקורונה העלתה את פרמיות הסיכון בשווקים הפיננסיים, וזו בלטה בשווקים המתעוררים. בהתאם ובשל התפתחות בשוקי ההון ואחרים, נכללו בתקופת הדוח מדינות נוספות ברשימת המדינות עם בעיות נזילות ובכללן תורכיה, שהינה מדינת הפעילות של בנק פוזיטיף, המוחזק על-ידי הבנק. יודגש כי הוספה של מדינות לרשימה לא בהכרח מייצגת הרעה שייחודית למדינה זו, וכמו-כן שיפור באותם אינדיקטורים יוביל בהתאם לעדכון הרשימה.

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
טבלה 9-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 30 ביוני 2021			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾						
4,209	2,026	2,183	3,403	1,606	1,797	AAA עד AA-
17,065	1,924	15,141	12,872	1,822	11,050	A+ עד A-
849	84	765	534	97	437	BBB+ עד BBB-
23	19	4	23	18	5	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B
202	43	159	214	51	163	ללא דירוג
22,348	4,096	18,252	17,046	3,594	13,452	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתני ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
22,348	4,096	18,252	17,046	3,594	13,452	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
5	-	5	8	1	7	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
ספרד - סך חשיפה של כ-222 מיליון ש"ח, מזה סך של 196 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 12 מיליון ש"ח בדירוג BBB+ וסך של 14 מיליון ש"ח בדירוג BBB- (סך חשיפה בסוף שנת 2020 הייתה כ-73 מיליון ש"ח, מזה סך של 42 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 12 מיליון ש"ח בדירוג BBB+ וסך של 19 מיליון ש"ח בדירוג BBB-).
איטליה - סך חשיפה של כ-17 מיליון ש"ח, מזה סך של 3 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 13 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 1 מיליון ש"ח בדירוג BB (סך החשיפה בסוף שנת 2020 הייתה כ-16 מיליון ש"ח, מזה סך של 15 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 1 מיליון ש"ח בדירוג BB).
אירלנד - סך חשיפה של 1 מיליון ש"ח ללא דירוג (סך החשיפה בסוף שנת 2020 הייתה כ-1 מיליון ש"ח ללא דירוג).
ביוון ובפורטוגל אין חשיפה למוסדות פיננסיים.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P-Fitch, Moody's.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 ביוני 2021 בכ-17.0 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-5.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-22.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. ירידה זו נבעה מקיטון בחשיפה המאזנית בסך כ-4.8 מיליארד ש"ח ומירידה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-0.5 מיליארד ש"ח. כ-95.5% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A ומעלה.
החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-80.1% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 18.6% בחברות ביטוח ו-1.3% מוסד פיננסי אחר. עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (71.7%), ובארצות-הברית (19.3%).
הבנק מוסיף לקיים ניטור תכופ ושוטף אחר ההשלכות השליליות של מגפת הקורונה על הכלכלה העולמית ועל התוצאות הכספיות של המוסדות הפיננסיים בעולם, ובמידת הצורך פועל לצמצום מכלול הסיכונים הרלוונטיים ובכללם סיכון האשראי וסיכון הסליקה.
נתוני "בנקים וממשלות בחו"ל" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק, בפרק סקירת הסיכונים וב"דוח על הסיכונים" - (להלן: הגילוי לפי ענפי משק), כולל את החשיפות בגין בנקים בחו"ל ולא כולל מוסדות פיננסיים אחרים אשר מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. בנוסף, בענף זה נכללים בנקים מרכזיים בעוד שהטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים.
בגילוי לפי ענפי משק "סיכון האשראי הכולל" מכיל יתרות מאזניות וחוץ-מאזניות בגין נגזרים בעוד שהטבלה לעיל כוללת רק יתרות מאזניות בגין נגזרים. כמו-כן, סך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני" בגילוי לפי ענפי משק כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

3.2.6. סיכונים בתיק הלוואות לדיור טבלה 10-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום		
31.12.20	30.06.20	30.06.21
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
99,495	94,615	105,466
הלוואות מכספי הבנק		
1,055	1,125	1,006
הלוואות מכספי האוצר*		
175	151	199
מענקים מכספי האוצר*		
100,725	95,891	106,671
סך-הכל		
לשנה שהסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	30.06.21
31.12.20	30.06.20	30.06.21
במיליוני ש"ח		
ביצוע		
20,558	9,978	12,168
סך-הכל הלוואות מכספי הבנק		
הלוואות מכספי האוצר		
106	66	35
הלוואות		
61	31	25
מענקים		
167	97	60
סך-הכל מכספי האוצר		
20,725	10,075	12,228
סך-הכל הלוואות חדשות		
2,031	1,061	1,180
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק		
22,756	11,136	13,408
סך-הכל הלוואות שניתנו		

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 11-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שיעור חוב בעייתי	חוב בעייתי	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור (כולל הפרשה לפי עומק הפיגור)	שיעור הפיגור	הסכום בפיגור מעל 90 יום מתוך סך החובות הבעייתיים	יתרת חוב רשומה
במיליוני ש"ח/באחוזים						
0.60%	636	0.49%	517	0.10%	109	105,466
0.68%	676	0.76%	758	0.12%	122	99,495
0.78%	702	0.50%	446	0.12%	109	89,777

במחצית הראשונה של שנת 2021 שיעור הפיגור, שיעור החוב הבעייתי ושיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור ירדו לעומת סוף 2020 ונמוכים או דומים גם בהשוואה לסוף 2019.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 12-3: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב- %	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- %	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- %	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- %	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- %	יתרה במיליוני ש"ח		
6.0%	105,466	0.2%	179	25.2%	26,626	13.0%	13,747	39.1%	41,200	22.5%	23,714	30.06.21
10.8%	99,495	0.2%	200	25.7%	25,573	13.7%	13,619	38.8%	38,623	21.6%	21,480	31.12.20
10.2%	89,777	0.3%	266	26.5%	23,834	15.4%	13,811	38.5%	34,565	19.3%	17,301	31.12.19

לפרטים בדבר הוראות הפיקוח על הבנקים על עדכון מגבלת הלוואות לדיור בריבית הפריים, ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים. יודגש, כי בהתאם להודעה שפרסם בנק ישראל ביום 9 באוגוסט 2021, הובהר כי כוונתו לא להאריך את ההקלות העוסקות במימון לדיור והלוואות לכל מטרה, שניתנו במסגרת הוראת השעה בעת משבר הקורונה.

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטי על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף פרט. הוגדרו אירועים בינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהלת החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת השפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 13-3: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים

	2020			2021	
	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני
	במיליוני ש"ח				
יתרות לסוף תקופה	94,615	97,103	99,495	101,340	105,466
שינוי ביתרות	2.2%	2.6%	2.5%	1.9%	4.1%
ביצוע הלוואות חדשות	4,363	5,285	5,365	5,069	7,159

נתוני הלוואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים טבלה 14-3: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.06.20	30.09.20	31.12.20	31.03.21	30.06.21	
מאפיינים					
40.7%	43.3%	41.3%	41.5%	41.8%	שיעור מימון מעל 60%
0.0%	0.0%	0.3%	0.1%	0.1%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
58.7%	58.4%	59.3%	58.6%	59.8%	שיעור בריבית משתנה
5.2%	5.1%	5.3%	5.2%	3.8%	שיעור הלוואות לכל מטרה
7.9%	6.9%	9.6%	10.6%	9.3%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
8.0%	8.1%	8.1%	8.0%	8.1%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
24.7	24.6	24.6	24.5	24.5	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

- נמשכת מגמת העלייה ביתרות הלוואות לדיור. עלייה (החמרה) נרשמה במדדים הבאים:
- שיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60%
 - שיעור בריבית משתנה
 - יציבות נרשמה במדדים הבאים:
 - שיעור החזר מהכנסה מעל 40%
 - תקופת הפירעון הממוצעת לרכישה
 - שיעור הקרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (עלייה קלה)
 - ירידות נרשמו במדדים הבאים:
 - שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
 - שיעור ביצועי הלוואות לכל מטרה

ברבעון השני של שנת 2021 חל גידול מתון בשיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60%. הגידול מושפע, בין היתר, מעלייה במחירי הדיור. הגידול בשיעור ביצועים בריבית משתנה הושפע מהקלות של בנק ישראל. השינויים במדדים אינם מעידים על שינוי מהותי ברמת החיתום.

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת ההחזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע". סכום הלוואה המרבי אותה יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבוניתו.

תוכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון.

החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים האשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכונו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השינוי	יתרה ליום		מאזני
	31.12.20	30.06.21	
	במיליוני ש"ח		
	55	2,402	עו"ש חובה
2.29%		2,457	הלוואות ⁽¹⁾
(2.20%)	(525)	23,873	מזה: הלוואות בולט ובלון
		23,348	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
(29.03%)	(18)	62	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
0.96%	30	3,139	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
		3,169	
2.60%	116	4,470	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
(0.96%)	(324)	33,884	
		33,560	
			חופ-מאזני
			סיכון אשראי חופ-מאזני
(11.26%)	(2,390)	21,229	סך-הכל סיכון אשראי כולל
(4.92%)	(2,714)	55,113	
		52,399	

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.
 (2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

ליום 31 בדצמבר 2020				ליום 30 ביוני 2021				סך-הכל
הכנסה לחשבון		הכנסה לחשבון		הכנסה לחשבון		הכנסה לחשבון		
עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	
במיליוני ש"ח								
3,477	1,037	965	1,475	3,530	1,090	1,002	1,438	עד 20
3,230	920	834	1,476	3,193	984	849	1,360	מ-20 עד 40
7,415	1,855	2,364	3,196	7,164	1,902	2,330	2,932	מ-40 עד 80
10,832	3,540	4,252	3,040	10,436	3,564	4,074	2,798	מ-80 עד 150
7,642	4,580	2,341	721	7,764	4,737	2,302	725	מ-150 עד 300
1,288	1,056	130	102	1,473	1,232	127	114	מעל 300
33,884	12,988	10,886	10,010	33,560	13,509	10,684	9,367	סך-הכל

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הליווים

לימים	לימים	
31 בדצמבר 2020	30 ביוני 2021	
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח		
18,127	17,570	עד 10
6,280	6,200	מ-10 עד 50
4,996	5,067	מ-50 עד 200
2,172	2,255	מ-200 עד 500
2,309	2,468	מעל 500
33,884	33,560	סך-הכל

טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 30 ביוני 2021			
סך-הכל	הלוואות הלוואות הריבית קבועה	הלוואות הריבית משתנה	סך-הכל	הלוואות הריבית קבועה	הלוואות הריבית משתנה	
במיליוני ש"ח						
תקופה לפירעון						
7,543	4,886	2,657	7,697	4,986	2,711	עד שנה
7,382	104	7,278	7,033	111	6,922	משנה עד 3 שנים
12,182	105	12,077	11,839	90	11,749	מ-3 עד 5 שנים
6,777	107	6,670	6,991	97	6,894	מעל 5 שנים
33,884	5,202	28,682	33,560	5,284	28,276	סך-הכל

טבלה 3-19: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

שיעור מסך-הכל סיכון אשראי מאזני ליום		השינוי	יתרה ליום		
31.12.20	30.06.21		31.12.20	30.06.21	
במיליוני ש"ח					
2.4%	2.2%	(7.4%)	808	748	סיכון אשראי בעייתי
2.2%	2.0%	(7.7%)	740	683	מזה: סיכון אשראי פגום
0.1%	0.1%	(17.8%)	45	37	חובות בפיגור מעל 90 יום
0.6%	(0.1%)⁽¹⁾	⁽¹⁾ (114.4%)	209	(15)	מחיקות חשבונאיות (גביות) נטו לתקופה
3.0%	1.9%	(38.5%)	1,023	629	יתרת הפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

במחצית הראשונה של שנת 2021 ובעיקר ברבעון הראשון ירדה יתרת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-1.83%. ברבעון השני גדל האשראי ב-0.6%. סך סיכון האשראי המאזני ירד במחצית הראשונה בכ-1.0%. הירידה בסיכון אשראי חוץ-מאזני נובעת בעיקר מירידה במסגרות כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק, עקב הערכות הבנק ליישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. לפרטים נוספים ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

במחצית הראשונה של 2021 ממשיכה מגמת הירידה ביתרת החובות בפיגור מעל 90 יום בשיעור של 17.8%. ביתרת סיכון האשראי הבעייתי נרשמה ירידה של 7.4%, וכן נרשמה ירידה בשיעור מסך סיכון האשראי המאזני. במחיקות החשבונאיות נטו לתקופה נרשמה ירידה של 114.4% בנוסף נרשמה ירידה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי של 38.5% השיפור במדדים במחצית הראשונה של 2021 הושפע במידה רבה מהתאוששות במשק ומצנעדי התמיכה הממשלתיים וכן משיפור בפרמטרים של לווים רבים.

3.2.8. מימון ממונף

טבלה 20-3: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה

ליום 30 ביוני 2021			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	713	324	1,037
1	354	61	415
1	253	99	352
1	633	-	633
1	425	-	425
5	2,378	484	2,862

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי	1	713	324	1,037
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1	354	61	415
מסחר	1	253	99	352
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח	1	633	-	633
תעשייה	1	425	-	425
סך-הכל	5	2,378	484	2,862

ליום 31 בדצמבר 2020

מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
3	586	954	1,540
2	608	-	608
2	240	-	240
1	425	-	425
1	87	171	258
9	1,946	1,125	3,071

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי	3	586	954	1,540
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	608	-	608
כרייה וחציבה*	2	240	-	240
תעשייה	1	425	-	425
שירותים עסקיים אחרים	1	87	171	258
סך-הכל	9	1,946	1,125	3,071

* בניכוי מחיקה והפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-747 מיליון ש"ח.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

3.2.9. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 3-21: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

30 ביוני 2021			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	966	3,444	4,410
1	1,041	1,238	2,279
7	8,200	8,077	16,277
4	3,034	3,240	6,274
1	906	786	1,692
1	636	1,301	1,937
16	14,783	18,086	32,869

ענף משק

תעשייה	2	966	3,444	4,410
אספקת חשמל ומים	1	1,041	1,238	2,279
שירותים פיננסיים	7	8,200	8,077	16,277
בינוי ונדל"ן - בינוי	4	3,034	3,240	6,274
מידע ותקשורת	1	906	786	1,692
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	1	636	1,301	1,937
סך-הכל	16	14,783	18,086	32,869

31 בדצמבר 2020

מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	1,078	3,496	4,574
1	748	1,029	1,777
8	9,389	8,113	17,502
2	902	2,058	2,960
1	729	489	1,218
1	919	470	1,389
1	337	1,588	1,925
16	14,102	17,243	31,345

ענף משק

תעשייה	2	1,078	3,496	4,574
אספקת חשמל ומים	1	748	1,029	1,777
שירותים פיננסיים	8	9,389	8,113	17,502
בינוי ונדל"ן - בינוי	2	902	2,058	2,960
מסחר בכלי רכב	1	729	489	1,218
מידע ותקשורת	1	919	470	1,389
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	1	337	1,588	1,925
סך-הכל	16	14,102	17,243	31,345

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 30 ביוני 2021 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות.

3.3 סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 כתוצאה מהשפעות משבר התפרצות נגיף הקורונה חלה עלייה ברמת התנודתיות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים שהביאה לעלייה באמדני הסיכון של חדר עסקות ולקוחותיו, וירידות במדדי מניות ואגרות-חוב. בנוסף, נצפתה ירידה בריביות הבנקים המרכזיים. בהמשך, חלה רגיעה בתנודתיות ובהתאם ירידה באמדני סיכון השוק, והתאוששות במדדי המניות ואגרות-החוב הקונצרניות, אשר חלקם נמצאים ברמות שיא. לשינויים בריביות הבנקים המרכזיים ולשינויים בעקומי התשואות בשוק, השפעה על הכנסות המימון והריבית העתידיות של הבנק והשפעה על השווי ההוגן והשווי הכלכלי כמפורט בטבלאות להלן. לפרטים נוספים ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית](#) ו**פרק השפעת התפשטות נגיף הקורונה** לעיל.

3.3.1 סיכון ריבית

סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים. הסיכון כהגדרתו לעיל, כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:

- **סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית הקבועה) ובמועדי התמחור מחדש (בריבית המשתנה);
- **סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בשיעורי הריבית לתקופות פירעון שונות שיבואו לידי ביטוי בשינוי בשיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
- **סיכון מרווח (Spread risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים;
- **סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות הגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמא הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);
- **חשיפת הערך** - אומדן השינוי הצפוי בערך הכלכלי (ההון הפיננסי) כתוצאה משינויי הריבית;
- **חשיפת הכנסה החשבונאית** - השינוי הצפוי בהכנסה החשבונאית בשנה הקרובה כתוצאה משינויי הריבית.

טבלה 22-3: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2020			30 ביוני 2021		
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל
במיליוני ש"ח					
33,143	275	32,868	37,554	75	37,479
32,465	2	32,463	36,412	(101)	36,513

שווי הוגן נטו מותאם*

מזה: תיק בנקאי

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 23-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2020			30 ביוני 2021			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	
במיליוני ש"ח						
שינויים מקבילים						
(703)	(117)	(586)	(370)	23	(393)	עלייה במקביל של 1%
(719)	(86)	(633)	(410)	43	(453)	מזה: תיק בנקאי
737	108	629	500	(16)	516	ירידה במקביל של 1%
756	80	676	503	(35)	538	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים						
(586)	(132)	(454)	(483)	(99)	(384)	התללה ⁽¹⁾
543	150	393	412	65	347	השטחה ⁽²⁾
138	29	109	126	12	114	עליית ריבית בטווח הקצר
(176)	(18)	(158)	(147)	(23)	(124)	ירידת ריבית בטווח הקצר

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
 (1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
 (2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

טבלה 24-3: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 30 ביוני 2021			
סך-הכל	הכנסות ריבית שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות ריבית שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
1,211	176	1,035	1,239	179	1,060	עלייה במקביל של 1%
1,193	158	1,035	1,198	138	1,060	מזה: תיק בנקאי
(780)	(368)	(412)	(941)	(351)	(590)	ירידה במקביל של 1%
(761)	(349)	(412)	(940)	(350)	(590)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי הריבית תוך שימוש בהנחות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת ריבית ובהנחה של רצפות ריבית כך שעקומי הריבית השונים יורדים לאפס. במגזר מטבע-החוץ עקום הריבית יורד לאפס או לריבית השלילית הקיימת הנמוך מביניהם. בחלק מהתרחישים. ההפסד התיאורטי במקרה של ריבית שלילית (מתחת לרצפה) עלול להיות גבוה יותר. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM. ירידת רגישות הריבית לירידת ריבית נובעת מירידת הריבית של הבנקים המרכזיים כך שהריביות קרובות יותר לרצפת הריבית, בשילוב שינויים מסוימים בפוזיציה ובהנחות לגבי עקומים.

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#) והדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום [30 ביוני 2021](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכוי המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיס הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 25-3: רגישות לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2020		30 ביוני 2021		
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
במיליוני ש"ח				
45	(38)	74	(142)	דולר ארצות-הברית
(8)	37	(8)	6	אירו
מדד המחירים לצרכן				
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(388)	273	(395)	364	

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערן כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערון כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי.

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

טבלה 26-3: יחס כיסוי הנזילות*

שלושה חודשים לשלושה חודשים		שלושה חודשים		
31 בדצמבר 2020	30 ביוני 2021	30 ביוני 2021	30 ביוני 2021	
באחוזים				
א. בנתוני המאוחד				
140%	131%	140%		יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%		יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק				
139%	130%	139%		יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%		יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. היחס הממוצע במהלך הרבעון השני של שנת 2021 (ממוצע תצפיות יומיות) עומד על 140% במאוחד ו-139% בתאגיד הבנקאי "סולו", כאשר הדרישה המזערית היא 100%. במהלך הרבעון לא חל שינוי מהותי ביחס הממוצע לעומת הרבעון הקודם. היחס ליום 30 ביוני 2021 ירד ל-132% במאוחד ובתאגיד הבנקאי על רקע גידול באשראי. היחס גבוה מרמתו ערב משבר התפשטות נגיף הקורונה, וזאת על רקע המדיניות המוניטארית המרחיבה והגידול בפיקדונות. קיימת תנודתיות מסוימת בין הימים במהלך החודש ותחלופה בין שקלים למטבע-חוץ, בעיקר בעקבות פעילות בנגזרים. להרחבה בנושא סיכון הנזילות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#) וכן [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2021](#).

3.5. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה ו/או נהלים ומערכות בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, ניהול המשכיות עסקית, ביטחון, קצין ציות ראשי, ניהול משאבי אנוש, בקורות תהליכים, ועוד.

לאור התפשטות נגיף קורונה הבנק נקט בשורה של תהליכים ואמצעים לניטור ומזעור הסיכונים הרלוונטיים, תוך התאמת התנהלות הבנק באופן שוטף למצב התחלואה והנחיות הרשויות. כמו-כן בוצעו התאמות בפעילות במהלך מבצע "שומר חומות". נכון למועד הדוח, הפעילות התפעולית חזרה לשגרה, תוך שמירה על ההנחיות ויישום תקנות שעת חירום. ברבעון שני של שנת 2021 לא ארע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

למידע נוסף בנושא סיכון תפעולי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.6. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308. תחת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות. במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית. בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטינים ברצונו להפסיק מתן שירותים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר. כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים מיום 28 במרץ 2016 ועד ליום 31 במאי 2019 ("תקופת החסינות והשיפוי"). בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים ובו הודעתה כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין הוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

לאור בקשת המדינה לדחות את מועד סיום מתן השירותים הקורספונדנטים עד ליישום של פתרון ארוך טווח למתן השירותים הקורספונדנטים, באמצעות הקמת חברה ממשלתית אשר תספק לבנקים פלסטיניים שירותים אלה - ניתן ביום 30 ביוני 2019 כתב שיפוי מעודכן. בהתאם לכתב השיפוי המעודכן, עודכן סכום השיפוי בו התחייבה המדינה כלפי הבנק כמפורט לעיל, לסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין כל הליך (ולא באופן מצטבר). בחודש יולי 2021 נמסר לבנק כתב שיפוי מעודכן בתוקף עד ליום 15 ביולי 2022 עם אפשרות למדינה להאריך עד ליום 31 בדצמבר 2022. כתב החסינות הוארך אף הוא עד ליום 15 ביולי 2022.

למידע נוסף בנושא סיכון הציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.7 סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק ידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק, קשר לגורם למפגע סביבתי. בשנים האחרונות התרחבה ההגדרה של סיכון סביבתי וכיום נהוג לראותו גם כסיכון גלובלי, הנובע מפוטנציאל ההשפעות המזיקות של שינויים סביבתיים על אנשים, מערכות אקולוגיות ופעילויות כלכליות ופיננסיות. סיכונים סביבתיים כוללים שינויי אקלים, פגיעה במגוון הביולוגי וזיהומי אוויר, מים וזרקות. בהקשר זה מקובל לחלק את הסיכונים הסביבתיים לשני גורמי סיכון עיקריים: סיכונים פיזיים, המתממשים כהשפעה ישירה משינויי אקלים, כגון: שריפות, שיטפונות, רעידות אדמה וכד' וסיכונים מעבר, הנובעים מקידום מהלכים ומביצוע התאמות בתחום איכות הסביבה, כגון: אנרגיה מתחדשת, הפחתת פחמן, טכנולוגיות וחומרים "ירוקים" וכד'. לסיכונים סביבתיים, לרבות סיכונים שינויי אקלים, עלולה להיות השפעה פיננסית ושינוי-פיננסית על תאגידים בנקאיים, בכללם הבנק. סיכונים אלו יכולים להיכלל גם במסגרת חשיפת הבנק לסיכונים אחרים כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון זילות. בדצמבר 2020 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא ניהול סיכונים סביבתיים, בדגש על סיכון אקלים. זאת, כחלק מתהליך שנערך בפקוח על הבנקים לגיבוש ואפיון מסגרת לניהול סיכונים סביבה ואקלים, כהגדרתם לעיל, במערכת הבנקאות הישראלית, תוך שאיפה להתאמת הרגולציה והציפיות הבינלאומיות לסביבה המקומית. הבנק מתייחס לסיכונים סביבתיים כחלק מתהליכי ניהול הסיכונים השוטף שלו ובתוך כך נערך גם להרחבת ההתייחסות כמפורט במכתב, בהתאמה לרלוונטיות ולמהותיות בהקשר פעילותו העסקית של הבנק. בהמשך למכתב זה שלח הפיקוח על הבנקים בפברואר 2021 מכתב נוסף לתאגידים הבנקאיים, בו התבקשו למלא שאלון הערכה עצמית ביחס להיבטים שונים של מסגרת ניהול סיכונים סביבה ואקלים. תוצאות השאלון צפויות להוות בסיס לשיחות של הפיקוח על הבנקים עם הבנקים בהקשר זה.

למידע נוסף בנושא סיכון סביבתי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.8 סיכון מודל

סיכון המודל הינו סיכון להשלכות שליליות העשויות לבוא לידי ביטוי בהפסד כספי או השפעות לא פיננסיות (קבלת החלטות עסקיות ו/או אסטרטגיות שגויות, פגיעה במוניטין של הבנק ועוד), כתוצאה מהחלטות המתקבלות מתוצרי מודלים שגויים או שימוש לא הולם בתוצרי המודל. מקורות הסיכון הם ליקויים אפשריים באיכות נתוני קלט, מתודולוגיית פיתוח, יישום טכנולוגי ושימוש עסקי. סיכון המודל בקבוצה מנוהל על-ידי יחידה ייעודית ובלתי תלויה, יחידת ניהול סיכון מודל. היחידה מהווה מעגל בקרה שני לסיכון זה, בשיתוף פעילות תיקוף בלתי תלויה ביחידות נוספות בבנק. ניהול סיכון המודל כולל תיקוף בלתי תלוי, מעקב אחר פעולות להפחתת הסיכון המבוצעות ביחידות השונות, הגדרת תיאבון סיכון ואמידת הסיכון המצרפי. בהתאם להנחיית בנק ישראל משנת 2011, כל מודל בשימוש בבנק נדרש בתיקוף בלתי תלוי. החל מרבעון ראשון 2021 סיכון המודל מדווח במסגרת טבלת חומרת גורמי סיכון של הבנק. לאור חוסר הוודאות הנגרם ממשבר התפשטות נגיף הקורונה והסיכון הפוטנציאלי משימוש במודלים בעת הזאת, הוגבר ניטור סיכון המודל במודלים הרלוונטיים.

3.9 סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי וסיכון אסטרטגי ראה [דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2021 והדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.10 חומרת גורמי הסיכון

בהתאם להוראת בנק ישראל, ביצע הבנק מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה. בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי חומרת הסיכון של כל אחד מהם. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חמש דרגות חומרה לכל גורם סיכון. עבור שלוש דרגות (נמוכה, בינונית וגבוהה) נקבעו מדדים כמותיים. לפרטים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

טבלה 27-3: חומרת גורמי הסיכון

השפעת הסיכון	גורם הסיכון	
סיכונים פיננסיים		
בינונית	סיכון אשראי (לרבות סיכון צד נגדי)*	1.
בינונית	מזה: סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות*	1.1
בינונית	מזה: סיכון בגין ריכוזיות ענפית	1.2
בינונית	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	1.3
נמוכה-בינונית	סיכון שוק	2.
נמוכה-בינונית	מזה: סיכון ריבית	2.1
נמוכה	מזה: סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	2.2
נמוכה-בינונית	מזה: סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי	2.3
נמוכה-בינונית	סיכון נזילות	3.
סיכונים תפעוליים ומשפטיים		
בינונית	סיכון תפעולי	4.
בינונית	מזה: סיכון סייבר	4.1
בינונית	מזה: סיכון IT	4.2
נמוכה-בינונית	סיכון משפטי***	5.
סיכונים אחרים		
נמוכה-בינונית	סיכון מוניטין	6.
בינונית	סיכון אסטרטגיה ותחרות	7.
בינונית	סיכון רגולציה וחקיקה	8.
בינונית	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל***	9.
בינונית	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם***	10.
בינונית	סיכון ציית	11.
בינונית	סיכון מודל***	12.

* על רקע שיפור בסביבה הכלכלית הורדה ברבעון שני 2021 רמת סיכון האשראי לבינונית.

** ברבעון ראשון 2021 הועלתה רמת סיכון משפטי לנמוכה-בינונית.

*** על רקע שיפור בסביבה הכלכלית והתחסנות חלקים באוכלוסיה הורדו ברבעון הראשון של 2021 רמות סיכון מצב המשק בישראל ומצב המשק בעולם מגבוהה לבינונית-גבוהה וברבעון השני לבינונית.

**** החל מרבעון ראשון 2021 נוספה התייחסות לסיכון מודל. לפרטים ראה [פרק סיכון מודל לעיל](#).

3.11. השפעת הפסקת פרסום ריבית הליבור

החל מסוף שנת 2021, המערכת הפיננסית העולמית צפויה להפסיק לפרסם את ריביות הליבור ולחדול מהשימוש בהן. ריביות אלו מהוות בסיס לצורך חישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים במטבעות חוץ עיקריים או צמודים למטבעות אלו בריבית משתנה. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, גובשו בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) וה-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי הצפוי ישפיע בכל תעשיית הבנקאות בעולם ובארץ.

בחודש מרץ 2021 פורסם כי התקבלה החלטה על הפסקת פרסום ריבית הליבור החל מ-1 בינואר 2022 במטבעות הבאים: אירו, לירה שטרלינג, פרנק שווייטרי ויין וכן על הפסקת פרסום עתידית של ריבית הליבור הדולרית החל מ-30 ביוני 2023. באותה עת נקבעו, על-פי החלטות ISDA, שיעורי ההמרה של ריבית הליבור לריביות החדשות במכשירים הנגזרים הנסמכים על הפרוטוקול שלה.

כחלק מהיערכות הבנק לשינויים אלה הוקמה בבנק ועדת היגוי אשר עוקבת אחר הפרסומים הבינלאומיים ובוחנת את השפעת ההחלפה על פעילות הבנק. הוועדה מעדכנת את ההנהלה והדירקטוריון מדי תקופה. במסגרת פעילות הוועדה נערך מיפוי של המוצרים השונים הקיימים בבנק ואשר מתבססים על הריביות שצפויות להעלם, מבוצעים שינויים במסמכים משפטיים וכן נעשות הדרכות לעובדי הבנק וללקוחותיו. כמו-כן, הבנק החל בהערכות להתאמת המערכות הטכנולוגיות לריביות ולמנגנונים החדשים. בסוף חודש ינואר 2020 נשלחו ללקוחות הבנק מכתבים אשר מתארים את השינוי העתידי על-פי המידע שהיה מצוי בבנק באותה עת. בחודש פברואר 2021 נשלח מכתב נוסף הכולל עדכונים על-פי המידע הנוסף שנודע לבנק. לאור חוסר הוודאות לגבי המשך ביצוע התהליך שמושפע כאמור מהחלטות בינלאומיות, אין ביכולתו של הבנק לבצע הערכות כמותיות של השפעת החלפת הריביות. הבנק ימשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים שנובעים מתהליך החלפת הריביות. ביום 22 במרץ 2020 פרסם ה-FASB הקלות יישום בטיפול החשבונאי בהחלפת חוזים מבוססי ליבור לעוגני ריביות חלופיות. הקלות אילו מתייחסות בעיקר לטיפול בשינוי תנאי חוב וחשבונאות גידור, אשר נועדו לאפשר רציפות בטיפול החשבונאי במצב של החלפת ריבית הליבור בעוגני ריביות חלופיות. הבנק בוחן את יישום הקלות אילו בחוזים הרלוונטיים. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1](#) בתמצית הדוחות הכספיים ובאתר הבנק.

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1 מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

אומדני ההנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020.

4.2. בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי. לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית. ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (רשות ניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת והעדכנית של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2021 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, תושלם במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 ביוני 2021 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2021 לא ארע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 15 באוגוסט 2021

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרך כלל במועד קבוע מראש.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון רובד 1 - הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת כנכס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינ"ל לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום הלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan

אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

א

איגוח 241, 98

אשראי לציבור 8, 14, 23, 26, 43, 44, 45, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 61, 161, 160, 158, 154, 150, 146, 142, 114, 113, 112, 111, 110, 96, 94, 89, 83, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 162, 191, 190, 189, 188, 187, 186, 185, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178, 177, 240, 234, 230, 228, 224, 223, 221, 220, 219, 217, 216, 194, 193, 192, 241

ג

גידור 21, 48, 75, 88, 97, 96, 98, 100, 137

ד

דיבידנד 8, 13, 19, 31, 32, 91, 92, 98, 121, 204, 203, 124

ה

הון והלימות הון 47, 208

הון מניות 90, 91, 92

הלבנת הון 18, 72, 131, 222

הלוואות לדיור 8, 26, 27, 32, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 142, 140, 124, 122, 112, 111, 110, 95, 64, 63, 62, 58, 57, 56, 52, 50, 49, 168, 167, 164, 163, 162, 161, 160, 158, 156, 154, 152, 150, 148, 146, 144, 219, 218, 211, 207, 186, 185, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169

הליכים משפטיים 18, 129, 130

הסכם שכר 121

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 173, 174, 175

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 23, 228

ו

ועדת שטרומ 205, 215, 216

ז

זכויות עובדים 83, 93, 116, 117, 118, 119, 120, 121

ח

חובות פגומים 13, 14, 50, 52, 53, 54, 61, 95, 110, 111, 112, 142, 146, 181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 171, 170, 169, 158, 154, 150, 234, 230, 191, 184, 183, 182

י

יעד הון 32, 218

מ

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 8, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 83, 160, 214, 211, 165, 164, 163, 162, 161

מגזרי פעילות פיקוחיים 7, 8, 36, 37, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 83, 140, 224, 164, 163, 162, 161, 160, 158, 156, 154, 152, 150, 148, 146, 144, 142

מדינות זרות 28

מימון ממונף 8, 68

מינוף 8, 12, 19, 33, 35, 83, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127

מסגרות אשראי 27, 186, 205, 215

נ

נגזרים 8, 21, 22, 27, 30, 31, 41, 48, 56, 57, 58, 61, 62, 83, 89, 93, 96, 191, 190, 189, 188, 139, 138, 137, 136, 135, 134, 133, 132, 99, 98, 97, 225, 224, 204, 203, 202, 201, 200, 199, 197, 196, 195, 194, 193, 192, 241, 240, 239, 238, 237, 236, 235, 234, 233, 232, 231, 230, 227

נזילות 7, 12, 14, 19, 32, 48, 60, 71, 73, 74, 127, 208

ניהול סיכונים 73, 207

ניירות-ערך 8, 11, 14, 21, 26, 28, 29, 30, 35, 48, 56, 57, 58, 61, 76, 83, 126, 121, 112, 111, 110, 109, 108, 107, 106, 105, 104, 103, 94, 93, 89, 176, 175, 174, 173, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 140, 137, 129, 127, 193, 192, 191, 190, 189, 188, 185, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178, 177, 241, 236, 234, 232, 230, 224, 215, 213, 206, 197, 196, 195, 194

נכסים אחרים 56, 57, 58, 89, 93, 110, 111, 112, 165, 166, 167, 168, 169, 185, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 171, 170, 235, 231, 190, 189, 188

נכסי סיכון 34, 122, 142, 146, 150, 154, 158

ס

סייבר 14, 48, 74

סיכון אשראי 7, 8, 14, 18, 23, 27, 34, 36, 42, 48, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 139, 138, 122, 114, 113, 112, 111, 96, 83, 74, 73, 68, 66, 65, 64, 61, 60, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 228, 225, 216, 194, 193, 192, 191, 187, 186, 185, 184, 183, 182, 181

סיכונים אחרים 7, 73, 74

סיכון מוניטין 14, 18, 48, 73, 74

סיכון מימון 71

סיכון נזילות 7, 12, 14, 48, 71, 74

סיכון סביבתי 7, 18, 73

סיכון רגולטורי 14, 48

סיכון ריבית 14, 32, 48, 69, 74

סיכון שוק 7, 14, 18, 19, 48, 69, 73, 74

סיכון תפעולי 7, 14, 18, 34, 48, 72, 74, 122

ע

עמלות 8, 12, 13, 20, 23, 24, 36, 37, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 87, 96,
128, 129, 140, 144, 148, 152, 156, 160, 161, 162, 163, 164, 211, 216, 217,
219, 220, 221, 222, 224, 229, 230, 234
ענפי משק 8, 27, 29, 36, 61, 68

פ

פיקדונות הציבור 14, 26, 29, 30, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44,
45, 46, 83, 89, 97, 115, 142, 146, 150, 154, 158, 160, 161, 162, 163, 164,
188, 189, 190, 192, 193, 194, 216, 217, 218, 220, 221, 222, 223, 224,
225, 232, 233, 236, 237, 240

ר

רגולציה 18, 19, 73, 74, 18, 218
רווח למניה 87

ש

שווי הוגן 8, 21, 25, 30, 48, 69, 70, 83, 88, 98, 100, 101, 102, 103,
104, 105, 106, 107, 108, 109, 117, 135, 136, 137, 138, 139, 191, 192, 193,
194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 227

ת

תגמול 90, 91, 92, 213, 241
תיק בנקאי 69, 70
תיק למסחר 28
תשלום מבוסס מניות 90, 91, 92, 93